Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $5.50 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $6.00
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Prašome visų "Laisvės" skaitytojų gaut nors po vieną naują skaitytoją savo dienraščiui.

No. 45 LAISVĖS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET Telefonas: Stagg 2-3878 Brooklyn, N. Y., Šeštadienis, Vasario (Feb.) 22, 1941 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXXI. Dienraščio XXIII.

KRISLAI

Jauniems draugams.
Proga Fordo vergams.
Naujuose rūbuose ir nauja giesmė.
"Nubinzino."
Aukos plaukia.
Keturi "prezidentai".

Rašo A. Bimba

Prieš kelias dienas sunkia širdžia išlydėjome kariuomenėn "Laisvės" darbininką Juozą Visockį. Dar keturi draugai yra užsiregistravę ir gal būt bile kada pašaukti.

"Laisvės" bazare mačiau kareivio uniformoje veiklų, pažangų lietuvį jaunuolį. Atsiras ir daugiau žinomų jaunuolių uniformose.

Ką gi tiems draugams mes galime pasakyti arba palinkėti?

Armijoje jie turės panešti aštrią discipliną. Lai jie nenusimena. Dar toli gražu neviskas žuvę.

Ateitis priklauso jauniems žmonėms. Už ją reikės jiems kovoti. Ir tie, kurie šios tiesos nepamirš, sugrįžę iš armijos bus geresni ir naudingesni darbininkų klasei kovotojai.

Nacionalė Darbo Santykių Taryba privertė Fordą sugrąžinti prie darbo dar 1937 metais išmestus 23 darbininkus. Privertė jį taipgi dirbtuvėse iškabinti pranešimą, jog ateityje bosai nebebandys darbininkams trukdyti stoti į uniją.

Nei vienas Fordo darbininkas lietuvis nebeturi abejoti bei laukti. Stokite unijon. Dabar jums auksinė proga.

Garsusis advokatas Samuel S. Leibowitz jau apsivilko teisėjo rūbais. Jau išdavė pirmą mirties dekretą prieš jaunuolį George Zeitz, 26 metų amžiaus. Zeitz turės sudegti elektros kedėje.

Kaip keista, kaip žmogaus stonas pakeičia žmogaus vaidmenį.

Leibowitz pagarsėjo, kaipo advokatas, gindamas kaip tik tokius kriminalistus, kaip Zeitz, nuo elektros kedės. Jis esąs išgelbėjęs jų visą šimtą. Sakydavo karštas kalbas prieš mirties bausmę.

Bet tai buvo už pinigą. Dabar jis tapo teisėjas, riebią algą gauna už kitokį darbą, už tarnavimą kitam dievui. Tarnauja jis ištikimai. Sąžinė nieko nereiškia. Visus principus vėjas irgi išnešiojo.

Mūsų bostoniškis korespondentas rašo apie baisią nelaimę, ištikusią Smetonos pamočininką Simutį. Masiniame susirinkime Bostone jis taip plūdęs Lietuvos žmones ir pažangiuosius lietuvius, jog publika pritrūkus kantrybės ir poną (driskių) Simutį "nuprašius" nuo estrados.

Girdi, vyras, paraudęs, kaip išvirtas lobsteris, "nubinzino" nuo estrados.

Lietuviška publika be galo kantri ir rami. Tačiau, matyt, ir jai kantrybė išsisėmė. Varijotų pradeda nebepakęsti.

Kaip atrodo, tai greitu laiku sudėsime šešius šimtus dolerių padengimui kaštų laivo, kuriuo bus Ispanijos lojalistai kovotojai gabenami iš Francijos Meksikon. Aukos gausiai plaukia. Jau suplaukė virš keturių šimtų dolerių.

Labai puiku ir labai smagu, draugai. Kiek čia gražaus sentimento parodoma! Koks aukštas čia tomis aukomis išreiškiamas tarptautinis solidarumas!

Nepamirštame ir nepamiršime mes tų, kurie buvo pasiryžę paskutinį savo kraujo lašą pralieti už visos žmonijos reikalus.

Demokratų partijos kandidatas į prezidentus Rooseveltas paskutiniais rinkimais tapo išrinktas prezidentu. Jis valdo šalį ir sušilęs tempia Ameriką į europinį karą išgelbėjimui Anglijos imperijos.

Republikonų partijos kandidatas Wendell Willkie sušilęs padeda Roosevelto valdžiai atlikti savo misiją.

Socialistų partijos kandidatas Norman Thomas sušilęs ginčijasi Washingtone, kam Amerika ir Anglija nepaskelbia karo ir Sovietų Sąjungai.

Komunistų Partijos kandidatas Earl Browder nuteistas ir tuojau bus išvežtas keturius metus kalėti už tai, kad jis sušilęs darbavosi išgelbėti Ameriką nuo karo. Kiek jis yra prakalbų pasakęs, kiek agitacijos pravaręs prieš karą! Joks kitas vyras nėra tiek daug pasidarbavęs.

Šitokia yra mūsų šių dienų kreivo gyvenimo ironija.

Amerika, Japonija ir Anglija Skubiai Ruošiasi Karan

Amerika Urmu Siunčia Orlaivius į Savo Salas ir į Anglų Singapore; Japonija ir Anglija Telkia Karo Jėgas

Washington. — Atsižvelgiant į pavojų susikirtimo su japonais, Amerika pasiuntė daugius naujausių savo karinių orlaivių į atitinkamas salas Pacifiko Vandenyne.

Jungtinių Valstijų senato komisija kariniais reikalais turėjo slaptą posėdį, kur dalyvavo ir generolas G. C. Marshall, galva karinio Amerikos štabo. Kai kurie senatorių komisijos nariai sakė, jog išsivysto "rimta" Amerikai padėtis Tolimuose Rytuose.

Generolas Marshall teigė, jog Vokietija kursto japonus karan prieš Ameriką; tai tuo tikslu, kad sutrukdyt Amerikos pagalbą Anglijai, kurią vokiečiai rengiasi "žaibiškai" šturmuot.

Japonijos ambasadorius Amerikai K. Nomura sulaikė menamus japonų siūlymus gerint santikius su Jungtinėmis Valstijomis. Jis sakė laikraštininkams, kad vis blogėja santikiai tarp Amerikos ir Japonijos.

Amerika Siunčia Bombinius Orlaivius prieš Japonus

Washington. — Jungtinės Valstijos siunčia didelius kiekius bombinių orlaivių į Singapore, Anglų tvirtumą Malajų pusiausalyje, Pietinėje Azijoje, kur japonai grumoja anglam.

Japonai Mobilizuojasi

Shanghai, vas. 21. — Japonų laivai visais garais gabena kariuomenę į Formosą ir Hainan salas ir į kitas vietas arčiau Singapore ir kitų Anglijos kolonijų bei Holandų Rytinės Indijos. Japonai telkia karo laivus ir orlaivius tose vietose, ruošdamiesi susikirtimam su Anglija ir Amerika.

Chungking, Chinija. — Chinų armijos viršininkai tvirtina, kad Japonija ištraukė daugumą savo kariuomenės iš Vidurinės Chinijos ir pasiuntė į tokias vietas, iš kur japonų armija galėtų veikt prieš anglus bei amerikonus.

Tokio. — Kad Anglija sutelkė naujus tūkstančius australų ir kitų savo karių, japonai tatai laiko beveik tiesioginiu karo veiksmu iš Anglų pusės prieš Japoniją.

LIETUVIAI GAUSIAI REMIA ISPANIJOS KOVOTOJUS

BALTIMORIETIS JONAS SMALENSKAS AUKOJO $50 ISPANIJOS KOVOTOJAMS GELBĖTI

Draugas Jonas Smalenskas iš Baltimore, Md., prisiuntė čekį ant $50.00 ir rašo:

"Draugai! Matydamas svarbų reikalą, skubiu ir aš su savo auka, kad prisidėti prie taip didelio darbo. Negalima pamiršti tuos karžygius, kurie dėl žmonijos labo statė pavojun savo gyvybę. Siunčiu šią auką parvežimui kovotojų į Meksiką. Linkiu geriausio pasisekimo."

Didelis ačiu drg. Jonui Smalenskui už taip nuoširdžią auką.

Po $1 aukavo: M. Kraujalis ir B. Lovinikaitis, brooklyniečiai, ir S. J. Liutkus iš Elizabeth, N. J.

Drg. J. W. Soroka iš Dearborn prisiuntė $1.50; drg. Jieva Aniuolauskaitė, iš Dodge, Mass., $2. ALDLD 149 kuopa iš Phila. per J. Butvilą prisiuntė $3.

Drg. J. Šerys, iš Girardville, Pa., prisiuntė aukų $5.

Drg. A. Kišonas, iš Detroito, kuris turi Hamtramcke vaistinę, prisiuntė $5.

M. Petkauskas ir K. Šimanskas, kurie užlaiko mėsinyčią, 460 Grand St., Brooklyne, prisiuntė $5.

Mūsų nuolatinis bendradarbis ir rėmėjas Dr. Jonas Kaškiaučius prisiuntė $10.

Drg. D. Burba iš Stamford, Conn., prisiuntė nuo ALDLD 166 kuopos $10 aukų. Aukojo Vincas Deksnys $5; Domininkas Burba $3 ir Anna Philipse $2.

Drg. J. Didžiunas iš New Haven prisiuntė $28.05 aukų. Aukojo sekamos organizacijos: ALDLD 3-čias apskritys, Meno Sąjungos 4-tas apskritys ir LDS 5-tas apskritys po $5. Minėtų apskričių valdybų nariai ir ALDLD 32 kuopos nariai suaukojo dar $13.75. Aukojusių vardai tilps viduriniuose puslapiuose.

Visiems aukavusiems tariame širdingai ačiu. Jau turime sukėlę arti $400. Pasitikime, kad sukelsime visą $600 kvotą iki laiko.

D. M. Šolomskas.

Sulaikykim Ameriką Nuo Karo! Šaukia Senatorius Wheeler

Sako, kad Rooseveltas Nori Hitleriškos Galios; Sen. Reynolds Kaltina Prezidentą, kad Jis Rūpinasi tik Anglija

New York. — Jungtinių Valstijų senatorius Burton K. Wheeler susirinkime Mecca Temple smerkė kariniai-diktatorišką prez. Roosevelto bilių 1776. Jis šaukė Amerikos motinas ir tėvus apipilt senatą protestais prieš tą sumanymą ir reikalavimais atmest jį, jeigu nenorime, kad skerdynėse už vandenynų taptų "užartas kiekvienas ketvirtas" Amerikos jaunuolis. Sen. Wheeler užreiškė, jog **"dar nepervėlu,"** ir Amerikos žmonės dar galėtų suardyt tokius Roosevelto planus.

Wheeler tvirtino, kad prez. Rooseveltas tuom sumanymu, apeidamas šalies konstituciją, reikalauja sau tokios galios, kokią turi Anglijos karalius — įtraukt šalį į karą be seimo - kongreso pritarimo. Dar daugiau, — sakė sen. Wheeler, — prez. Rooseveltas šiuomi siekia "hitleriškos galios."

Senatorius Nye, kalbėdamas tame pačiame susirinkime, teigė, kad jeigu Roosevelto sumanymas taps priimtas kaip įstatymas, tai prezidentas tikrai įvilks Jungtines Valstijas į karą.

Washington. — Senatorius Reynolds aštriai išstojo prieš Roosevelto karinį-diktatorišką sumanymą 1776 kaipo "žingsnį į karą." Sako, tuom sumanymu prezidentas viską skiria tik gint ir išlaikyt Anglijos imperiją, o saugumas ir "išlaikymas Jungtinių Valstijų tai prezidentui visai nerūpi."

New York. — Daily Worker pastebi, jog ir tie senatoriai, kurie kalba prieš prez. Roosevelto sumanymą, tačiaus, stoja už "visokią pagalbą Anglijai, tik kad pati Amerika išvengtų karo."

BŪRIAI VOKIEČIŲ ORLAIVIŲ AFRIKOJ

London. — Anglai teigia, kad vokiečiai persiuntė būrius savo orlaivių į Šiaurinę Afriką, gal į Tripolio sritį, gint italus nuo anglų.

Cairo, Egiptas. — Bengazi, Libijoj, vokiečiai nušovė žemyn du anglų orlaivius, o anglai — tiek pat vokiečių orlaivių.

ŠAUKIA AMERIKOS LIAUDIES SUVAŽIAVIMĄ PRIEŠ KARĄ IR UŽ PILIETINIŲ LAISVIŲ IŠLAIKYMĄ

New York. — Veikiančioji Taikos Konferencija ir Amerikiečių Taikos Mobilizaciją šaukia Amerikos Liaudies Suvažiavimą balandžio 5 ir 6 d., New Yorke. Ragina darbininkų, farmerių ir intelektualų organizacijas, taipgi kultūrines ir pašalpines draugijas iš visų Jungtinių Valstijų išrinkt delegatus į šį Amerikos Liaudies Suvažiavimą. O suvažiavimo tikslas tai išvystyt milionų žmonių kovą prieš karą, prieš gręsiantį Amerikai fašizmą, už darbo unijų laisvę, už ateivių ir kitų žmonių pilietines teises, už demokratijos atgavimą ir sustiprinimą Amerikoje.

Šio Liaudies Suvažiavimo šaukimą pasirašo kunigas John B. Thompson, pirmininkas; Theodore Dreiser, garsiausias Amerikos rašytojas, vice - pirmininkas; kongresmanas Vito Marcantonio; kun. F. Hastings Smyth, katalikų Commonwealth Draugijos vadas; keli tuzinai darbo unijų viršininkų, profesionalų, artistų ir visuomenės darbuotojų.

Atsišaukimas dėlei Amerikos Liaudies Suvažiavimo bus ištisai išspaudintas sekančiame "Laisvės" numeryje šiame puslapyje.

Turkai Gal Panaikins Sutartį su Bulgarais, O Gins Graikiją(?)

Istanbul, Turkija. — Užsieninė turkų ministerija pareiškė, kad Turkija panaikintų savo nekariavimo ir draugiškumo sutartį, padarytą šiomis dienomis su Bulgarija, jeigu Bulgarija leistų vokiečių armijai maršuot per bulgarų žemę prieš Graikiją. Turkų valdžia suprato, jog ta sutartis reiškė, kad Bulgarija nesidės prie Vokietijos, kaip rašo turkų laikraščiai.

Turkijos spauda giria anglų narsą ir pasiryžimą kare prieš Vokietiją ir Italiją; įspėja, kad turkų armija gins Graikiją nuo vokiečių.

Vokiečių Bombininkai Per Valandas Naikino Anglijos Miestą

Anglai Praneša:

London, vas. 21. — Vokiečių orlaiviai naktį per kelias valandas numetė didelį skaičių spragdinančių ir ugninių bombų į Swanseą, anglų priepiaukos miestą ir vario ir anglies pramonės centrą. Padarė daug nuostolių, ypač biznio įstaigoms ir gyvenamiem namam. Oro mūšiuose vokiečiai nušovė du anglų orlaivius, bet abiejų lakūnai išsigelbėjo. Ar vokiečių orlaiviai turėjo nuostolių, apie tai nėra pranešimo.

Bangkok, Thai, vas. 21.— Japonija sutelkė 30 karo laivų ir grumoja didžiai anglų tvirtumai Singapore.

3,000 Vokiečių Orlaivių Nušauta Anglijoj

London. — Anglai skaičiuoja, kad vien tik Anglijoj jie sunaikinę 3,101-ną vokiečių orlaivį nuo karo pradžios iki šiol; dar bent 56 priešo orlaivius nukirtę į jūrą. Su tais orlaiviais žuvę 6,750 vokiečių lakūnų, o tūkstantis išlikusių gyvų paimta į nelaisvę.

Tuo tarpu vokiečiai Anglijoj nukirtę 851-ną anglų lėktuvą, bet išsigelbėję 427 anglų lakūnai.

VOKIEČIAI IR ANGLAI RUOŠIASI KARUI BALKANŲ KRAŠTUOSE

Belgrad, Jugoslavija. — Vokiečiai pasistatė tris pontoninius tiltus per Dunojaus upę kelt savo armiją iš Rumunijos į Bulgariją ir žygiuot per ją prieš Graikiją.

Anglai užėmė kariniai svarbią Graikijos salą Lemnos, įrengė joj sau orlaivių stovyklą ir skubiai stato fortus. Anglai ruošiasi iškelt dideles savo karo jėgas į Graikiją ir rengiasi orlaiviais iš Lemnos bombarduot Bulgariją ir Rumuniją, jeigu per šiuos kraštus vokiečiai žygiuos prieš Graikiją.

VOKIEČIAI, "TURBŪT," NUSKANDINĖ KETURIOLIKĄ ANGLIJOS LAIVŲ

Vokiečių Pranešimas:

Berlin. — Mažas greitas vokiečių torpedlaivis nuskandino du prekinius anglų laivus Šiaurinėj Jūroj ir pats sveikas sugrįžo.

Vokiečių orlaiviai sunaikino du ginkluotus prekinius anglų laivus, viso 9,000 tonų įtalpos. Be to, vokiečių lakūnai, turbūt, sunaikino dešimt kitų prekinių Anglijos laivų ir padegė karinį anglų laivą naikintuvą.

ORAS. — Šį šeštadienį vidutiniai šalta; giedra.

Anglija Siūlo Amerikai Griežtai Aprėžt Išvežimus į Japoniją

London. — Anglų valdžia daro tokį pasiūlymą Jungtinėms Valstijoms prieš Japoniją:

Amerika ir Anglija turėtų nepraleist Japonijai jokių reikmenų daugiau negu paprastais, nekariniais laikais. Amerika turėtų sumažint skaičių laivų, kuriem leidžiama gabent reikmenis Japonijai ir griežtai aprėžt išvežimą žibalo, gazolino, metalų ir bovelnos iš Amerikos į Japoniją.

Vichy, Francija.— Vokiečiai yra išreikalavę iš Francijos 320 milionų dolerių vertės traukinių lokomotyvų ir vagonų.

SAKO, BULGARAI SUKILĘ PRIEŠ VOKIEČIUS

Amerikonų žinių agentūra United Press praneša, kad Ruščuko mieste, prie Dunojaus upės, Bulgarijos pusėj, sukilo žmonės, vadovaujami komunistų, prieš vokiečius; tai, girdi, todėl, kad vokiečių kariuomenė stato pontoninius tiltus iš Rumunijos per Dunojų į Bulgariją.

New York. — Iš prieplaukos pavogta 10 kulkasvaidžių siunčiamų Anglijai.

Motinų Demonstracijos Paryžiuje dėl Pieno Alkaniem Kūdikiam

Vichy, Francija. — Įvyko audringos motinų demonstracijos trijuose Paryžiaus priemiesčiuose, kur daugiausia darbininkai gyvena. Motinos apgulė priemiesčių valdybų rūmus ir, iškeldamos aukštyn alkanus kūdikius, reikalavo jiem pieno.

Vokiečių - francūzų vyriausybė Paryžiuje kaltina komunistus, kad tai, girdi, jie sukurstę motinų demonstracijas.

VOKIETIJOS KARIUOMENĖ JAU ISPANIJOJE

Madrid, Ispanija, vas. 21. —Vokietija atsiuntė penkis nedidelius būrius savo kariuomenės į Ispaniją, sako, "pagelbėt ispanams, nukentėjusiems per didžią viesulą ir potvinius Santanderyj" ir kitur Šiaurinėje Ispanijoje.

VOKIEČIAI MARŠUOJA LINKUI BULGARIJOS

Belgrad, Jugoslavija, vas. 21. — Vokiečių motorizuota kariuomenė ilgomis eilėmis maršuoja linkui Dunojaus upės. Nužiūrima, kad ji persikels per Dunojų ir žygiuos per Bulgariją užpult Graikiją.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

established April 5, 1911

427 LORIMER STREET BROOKLYN, NEW YORK

Tel Stagg 2-8878

President Jos. Kairys
Secretary Treasurer J. Gasiunas
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$5.50
United States, six months	$3.00
Brooklyn, N. Y., per year	$6.00
Brooklyn, N. Y., six months	$3.25
Foreign countries, per year	$8.00
Foreign countries, six months	$4.00
Canada and Brazil, per year	$5.50
Canada and Brazil, six months	$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Jurgis Washingtonas, Anglija ir Mūsų Krašto Likimas

Prieš 209 metus vasario mėnesio 22 d. gimė Amerikos respublikos tėvas, **Jurgis Washingtonas,** kurio vardas, kurio prisiminimas niekad neišdils iš žmonių galvų, kol jie gyvens šitame žemyne. Jurgis Washingtonas — pirmutinis Jungtinių Valstijų respublikos prezidentas. Bet ne tame kėri jo didumas; Washingtono didumas ir Amerikos žmonių meilė jam kėri tame, kad **jis buvo kovotojas už Amerikos žmonių laisvę, už jų nepriklausomybę nuo Anglijos imperijalizmo.** Washingtonas buvo vadas Revoliucinio Amerikos Karo prieš Anglijos grobikus. Tik kai Amerikos žmonės sumušė Anglijos jėgas, tik kai jie išvijo iš čia Londono spaudėjus, Amerika galėjo patapti nepriklausoma ir laisva šalis. Tik po to Jurgis Washingtonas ir galėjo būti pirmutiniu krašto prezidentu.

Ir šis faktas šiandien, minint Washingtono gimtadienį, mus veda prie kito. Jis veda prie Anglijos, kokia ji buvo 1776 metais ir kokia ji yra nūnai.

Yra žmonių, kurie mums sako, būk Anglijos ir Amerikos interesai yra tie patys, vienodi, būk abu šie kraštai visuomet buvo artimiausioje bičiulystėje ir šiandien esą, būk dėlto šiandien, kai Anglijos viešpačiai susirėmė su Vokietijos viešpačiais, Amerika turinti stoti Anglijai pagalbon, nes tas, kas kenkia Anglijai, kenksią ir Amerikai.

Betgi istorija mus mokina ko kito. Istorijos faktai, kurių niekas negali sunaikinti, mums sako, **kad Anglijos viešpačiai visuomet buvo Jungtinių Valstijų liaudies neprieteliai.** Jie tik nelaimėje šaukiasi Amerikos žmonių pagalbos.

Jungtinių Valstijų pirmasis susirėmimas su Anglijos viešpačiais, aišku, buvo Revoliuciniame Kare 1776-83 metais. Amerikos žmonės tąjį karą laimėjo.

Antras Amerikos žmonių karas su Anglijos valdovais buvo 1812-15 metais.

Kai Jungtinėse Valstijose prasidėjo civilinis karas, 1861 metais, Anglija tuojau pasiskubino talkon ne Washingtono vyriausybei, bet pietinių valstijų dvarponiams, vergų savininkams!

Ir jei Anglijos viešpačiai nebūtų bijoję savo liaudies, kuri stovėjo su Lincolno vyriausybe, tai tų laikų Anglijos viešpačiai būtų paskelbę Lincolno vadovaujamoms valstijoms karą!

Anglijos valdovai padėjo Napoleonui III-čiajam pasodinti Meksikon Maximilianą, priešą Amerikos žmonių laisvės.

Anglijos karaliai, Anglijos lordai, Anglijos kunigaikščiai ir grafai, Anglijos dvarponiai niekuomet nekovojo už laisvę tautų, bet visuomet, kur tik pasitaikė proga, silpnesnes tautas engė, jas laikė vergijoj, panašiai, kaip šiandien laiko pavergę 300 milijonų indusų tautą.

Taigi, sakyti, kad Anglija yra Ameriką mylinti draugė arba kad ji yra draugė pavergtųjų tautų, būtų didžiausia nesąmonė. Tiesa, Anglijos liaudis, Anglijos darbo žmonės nėra dėl to kalti, nes jie neturi balso, jie šiandien yra tų pačių valdovų supančiuoti. Anglijos liaudis nori taikos, panašiai, kaip ir Vokietijos, ir Italijos ir Japonijos liaudis, bet tų kraštų imperijalistai turi darbo žmones kol kas surakinę.

Aišku, rašydami apie Anglijos viešpačių klastas, praeityje ir dabartyje, mes nei kiek neminimizuojame Vokietijos ir Italijos ir Japonijos viešpačių klastų — visi jie toki, visiems rūpi juo daugiau kraštų pavergti. Bet mes čia norėjome pabrėžti tą faktą, kad tas, už ką šiandien Anglijos imperialistai kariauja, nėra Amerikos žmonių dalykas ir jiems eiti į tą karą netenka.

Jei Jurgis Washingtonas šiandien iš grabo atsikeltų, jis nepaprastai nusistebėtų, kad atsiranda šiandien "patrijotų", kurie nori įtraukti Ameriką į karo gaisrą, kurį sukūrė Vokietijos ir Anglijos viešpačiai dėl savo interesų. Washingtonas dar labiau nusistebėtų, kad atsiranda "patrijotų," kurie ragina Amerikos žmones remti tą pačią Anglijos viešpačių politiką, kuri norėjo pasmaugti Amerikos žmonių nepriklausomybę!

Minint mūsų krašto tėvo gimtadienį, būtų galima dar ir daugiau dalykų pasakyti antrašu tų žmonių, kurių šiandieninė politika Amerikos liaudžiai neša didžiausį pavojų....

"Nepirkite Automobilių . . ."

Mūsų atmintyje dar yra tie laikai, kada milionai žmonių jau buvo be darbo, o buvęs prezidentas H. Hooveris kalbėjo, kad **Amerikoj kiekvieno piliečio puode verda višta.**

Dar tartum skamba mūsų ausyse pono prezidento F. D. Roosevelto pareiškimas **Amerikoj kiekviena šeimyna turi po automobilių, o kaip kuri ir du.**

Bet laikai mainosi. Iš Anglijos grįžo p. Hopkinsas, kuris, sakoma, ten buvo asmeninis prezidento pasiuntinys tyrinėti, ar iš tikro Anglijai grumoja darbininkų sukilimas. Kada ponia Eleanora Rooseveltienė pasikalbėjo su ponu Hopkinsu, tai ji padarė pareiškimą:

Nepirkite naujų automobilių... Nepirkite naujų indų! Kodėl? Todėl, kad ponia Rooseveltienė sako, kad automobilių industrija dirba karui, kad alumino fabrikai dirba karo reikalams ir "kad mes turime paruošti savo mintį, kada ateis reikalas, kad būtume gatavi."

Apsiginklavimo ir Anglijos paramos našta auga labai greitai ant Amerikos liaudies pečių. Mūsų valstybinės skolos jau yra $46,000,000,000. Ir kada bus atlikta dabartinė "apsigynimo programa," tai jos bus $65,000,000,000 (šešiasdešimts penki bilionai). Jeigu mes turime 130,000,000 gyventojų, tai reiškia, kad ant kiekvieno gyventojo yra nei daugiau, nei mažiau, kaip **$500** valdiškų skolų. Sakysime, jeigu šeima susideda iš vyro, žmonos ir dviejų vaikų, tai valstybės skolos jiems yra **$2,000.**

O kas tas skolas moka? Liaudis! Kaip ji moka? Taksais! Bet gi tos skolos nemažėja, o auga. Reiškia ir taksai turės **augti.** Anglijoj taksai yra daug aukštesni, kaip Amerikoj, nes ji yra oficialiai kare. Anglijoj žmogus uždirbąs $1,500, jau turi vien federalei valdžiai užmokėti $43, neskaitant tų taksų, kuriuos jis išmoka pirkdamas sau reikmenis.

Taigi, ir mums kalba ponia Rooseveltienė, kad Amerikos žmonės pratintumės prie sunkesnių laikų. Žinoma, ne visi. Ginklų, amunicijos, karo orlaivių, laivų gamintojai jau dabar milionais kraunasi pelnus ir jiems tai geri laikai. Prie karo prisirengimas ir karas tai jų rugiapjūtė.

Pabėgėlių Šelpimo Reikalu

(Artikulas III)
(Feljetonas)

Visi melskimės ir keikim, ponai baltagvardiečiai, kad dievas padėtų kaip nors užbaigti tą mūsų kankinantį pabėgėlių šelpimo klausimą. Kaip jau yra žinoma, jūsų malonybės, kad pabėgėlių turim gyvą peklą, o pinigų tik žiupsnelį, tai pirmiau, negu duosim kuriam kokį pusrublį, turim gerai apgalvoti, kad sau skriaudos nepadarytum. Atsižvelgiant į mūsų skurdą, esam priversti šelpti tik daugiausiai pasidarbavusius fašizmui.

Mes negalim pasekt ano Evangelijoj Šventoj minimo pavyzdingo gaspadoriaus, kuris savo samdiniams mokėjo visiems lygiai po grašį ir geriem darbininkam ir tinginiam. Matyt, būta bagoto senio. Tai kad taip mums jo turtas! Tai jeigu atvažiuotų pas mus pane tego "tautos vadas", taip pripumpuotum a m e r ikonišku alkoholium, kad jam mirus kirmėlės bėgtų nuo jo lavono, kaip velniai nuo švento kryžiaus! Grįškime prie temos, ponai generolai. Jau pereitą syk kalbėjom, kad mus graužia vienų kitais nepasitikėjimo liga. Jeigu tas nebus prašalinta, tai mus kvaraba gali griebti. Kaip dabar pasirodo, tai Katalikų Federacija pasišovus šelpti tik seseles ir kunigus. Nesinori tikėt, kad seselės su kunigais kažin kiek gero būt nudirbę fašizmo labui. Viskas, ką seselės galėjo, tai pasitarnaut kunigam kaipo seselės. Neturiu už tikslą įrodinėti, kad tas visiškai jau be vertės, bet gi, nė nenueinant perdaug toli nuo teisybės, turim pripažinti, kad vis gi nėra gyvybės ar mirties klausimas. Ypač da ir dėlto, kad seselės su kunigais prie tautos platinimo nepriside-da, prie ko kunigai taip uoliai ragina parapijonus. Taigi matot, gerbiamieji, jeigu pradėsim kiekvienas rūpintis tik savo frentais, tai daugiausiai pasižymėję-pasitarnavę galvariezai gali būti palikti bado likimui. Sakysim, Jokūbas, buvęs pirmos rūšies niekadėjas, siautė kaip laukinis gyvulys, neatsižvelgdamas į nieką, žmones mėsinėjo su didžiausiu pamėgimu, bet jeigu jis neturi tarp baltagvardiečių nei vieno pažįstamo, tai už savo žygius gauna špygą! Kitas bus tik porą arba trejetą pirštų žmogui išsukęs. Dar kitas, valstybinės prisimaukęs, n a k t i n iuose kliubuose sukosi sprandą. Kiti bus pabėgę jokio fašizmui naudingo darbo neatlikę, nei vieno žmogaus neužmušę; matė kitus bėgant ir jie pabėgo.

Geriausias pavyzdys bus Jadvyga: jeigu jai persunkus darbas įdėti vėliavukę į vokelį, tai, aiškus dalykas, kad ji ir savo samdiniams mušti turėjo pasisamdžiusi specijalistą! Bet jeigu šitie tinginiai turi gerą pažintį su baltagvardiečiais, tai jie ir gauna prie pašalpos pirmenybę.

Aš griežtai stoviu už tai, kad pašalpa būt dalinama pagal užsitarnavimą. Aiškus dalykas, tas bus priešais fašistinius principus, kadangi pas mus katrie daugiausia dirba, tie mažiausiai gauna, o kurie nieko neveikia, tie pasiima viską. Bet ponas dievas turės mums dovanoti tą nuodėmę. Mes, kaip ir šventa Uršulė su savo tavorškomis, ne iš noro, bet iš prievartos turim laužyt fašistinius principus. Mat, pasižymėjusius kramolos malšintojus turim išlaikyt gyvus, neatsižvelgiant į nieką. Nes kada atkariausim Lietuvą nuo bolševikų, tai be lavintų kramolos malšintojų ir be reikiamo skaičiaus inkvizitorių valdžią savo rankose negalėsim išlaikyti. Todėl, ponai baltagvardiečiai, nebūkite žiopli ir bandykit išlaikyt gyvais tik būtiniausiai reikalingus pabėgėlius. Kitus visus, nežiūrint ar tai būtų ponai ar ponios, bala juos tegu griebia.

Prie progos, ponai generolai, reiškiu jums savo giliausią užuojautą šioje didžiausioje nuliūdimo valandoje dėlei "tautos vado." Jis jums iškirto šposą. Ir tu man taip pameluok! Tai tikriausias fašizmo tipas! Davė užtikrinimą, kad atsibalados Amerikon. Čia mūsų generolai ko tik sprandus nenusisukino bebėgiodami, besiruošdami, kad pasitikimas išeitų šimtu nuošimčių fašistiškas. O čia va, vadas, piktos dvasios sugundytas, nusitrenkė Brazilijon! Nejaugi būtų nužiūrėjęs sau kokią neištikimybę mūsų generoluose?

Tiesa, pora generolų sykiį kitą bandė rodyti špygas kišeniuose. Bet "vadas" neturėjo būti tiek žioplas, kad nesuprasti, jog tai buvo daroma tikslu pasigauti į mūsų bučių tuos darbininkus, kurie fašizmui nepritaria.

Nepulkit nusimininiman, ponai baltagvardiečiai, kadangi "tautos vadas" patapo bastūnu, tai reikia tikėtis, kad kada nors jis atsibastys ir pas mus.

Labai žemai dėkavoju ponams, kad pavyko užbaigti Pabėgėlių Šelpimo Klausimą. Nuo savęs linkiu kaip pabėgėliams, taip ir visiems generolams greičiausiai galimu laiku pasiekti žadėtą žemę—gyvenimo sąšlavyną!

Amžinai su jumis!

Paulius.

Mes Sukursime Gražių Sodybų Lietuvą

Teko aplankyti Pagojo dvare gavusius žemės sklypus laiminguosius šio dvaro 5 kumečius: Vaitkų, Čepkauską, Utkų, Rugį ir Reifūną.

Tur būt, manote greitai įsikurti savo sklypuose? — paklausiau Reifūną, apie 35 metų vyrą.—Ar patenkintas gautu sklypu?

—Kur čia nebūsi patenkintas. Kumečio dalia jau buvo iki kaulų įkyrėjusi. Iškumečiavau 16 metų. Duonos — ir tos lig valiai nebūdavo. Dabar žinau, jog gerai gyvensiu. Darbo nebijau. Daug dirbau svetimiems, o čia sau, tai dirbsiu kiek jėgos leis. Neturiu apvilti valdžios — davusios man žemę.

Nuomininkas J. Jakaitis su džiaugsmu akyse pasakoja.

—Jau 10 metų kaip dirbu svetimiems žemes. Kitur gaudavau ½, bet dažniausiai priseidavo nudirbti laukus už ⅓ derliaus. Šiais metais dirbau pas Aniulį, Lenčių kaime. Darbo buvo lig valiai. Gavęs ⅓ derliaus, nežinau, kaip užteks duonos 8 žmonių šeimai. Dabar, gavau 8 ha Budriškės dvare. Žinau, jog dabar gyvensiu gerai. Žemę įdirbsiu, tai duonos užteks mano šeimai, nes niekam nereikės atiduoti ⅔ derliaus.

Mažažemis A. Žiaukas iki šiol turėjo 2 ha 70 arų. Gyveno vargingai.

—Dabar, gavęs 7 ha,— pradėsiu gyventi. Kai Budriškės dvare gavau žemės, iš džiaugsmo pasidarė akyse tamsu. Tuojau griebiausi laukus suarti, kad, atėjus pavasariui neatsilikčiau sėjos darbuos. Stengsiuos iš žemės gauti kas kartą didesnį derlių, — džiaugiasi mažažemis.

Krosnių statytojas J. Steniulis turėjo ½ ha. Tai sodo mylėtojas, bet ankštame žemės sklypelyje negalėjo plačiau užsimoti.

Dabar gavęs 2 ha. iš prieinančio stambaus žemvaldžio, tikisi, geriau gyvensiąs.

—Štai čia,—sako jis, bus sodas su daržu, čia pasisodinsiu bulvių, o čia turėsiu pievos ir galėsiu išlaikyti bent 2 karves. Nežinau, kaip galėčiau išreikšti padėką draugui Stalinui už tokią brangią dovaną—žemę.

—Ir mes gavome žemės— džiaugiasi B a r t k i e n ė. — Daug privargome, iškumečiavome 20 metų. Su vyru netikėjome, jog senatvėje turėsime savą žemę ir nereikės dirbti svetimiems.

—Gal tamstos vyrą galėčiau matyti?—paklausiau.

—Kur jį matysi, nuo ryto aria savo sklypą. Pietų neparvadinau. Nenori nė valandos sugaišti. Jis tik ir rūpinasi, kaip žemėje įsikurs, kokius gyvulius laikys, kaip dirbs, kad žemelė daugiau duotų.

Kiekvieno žemę gavusio veidas džiaugsmu žėri, kiekvienam trūksta žodžių papasakoti savo džiaugsmą. Iš tų žmonių pasiryžimų matyt, jog jie sukurs gražų gyvenimą, nes tai darbe užgrūdinti valstiečiai. Jie išars įžėlusius dvarų dirvonus.

Ant. Gabšys.

El Paso, Texas. — Per vėtrą atsimušė į radio bokštą ką tik pastatytas Anglijai bombinis orlaivis; užsimušė abudu lakūnai, amerikiečiai.

Gaukite "Laisvei" naujų skaitytojų

Aiškumo Dėlei

Praeito penktadienio "Laisvės" krisluose, drg. A. Bimba citavo, kad Lietuvos Liaudies teismas jieško R. Polovinsko, kuris 1922 m. grįžęs iš Rusijos beturčiu, o laike smetoninio viešpatavimo Lietuvoje, likęs tikru milijonieriumi. Polovinskas net nei lietuvių kalbos nemokėjo, bet matomai, kaip Chodakauskaitės, taip ir jis, pradėjęs Tėvynę "mylėti," šiek tiek tos kalbos pramoko, nes kitaip nebūt galėjęs taip smarkiai pralobti.

Minimas R. Polovinskas yra New Yorke buvusio Lietuvos konsulo, Jono Budrio brolys. Jonas Budrys, per kurį smetonininkai ragina siųsti hitlerininkams aukas į Vokietiją, matomai dėl spartaus savo brolio lobimo ir kitų, Kaune paliktų priežasčių, išsinėrė iš seno kailio ir į Ameriką atvažiavo ne Polovinskas, o Budrys.

Kuomet "Tarybų Lietuva" jieško R. Polovinsko už "greitą pralobimą", tai man prisiminė Jono Budrio panašumas į savo brolį. Kada praeitais metais Amerikoje reikėjo nepiliečiams užsiregistruoti, tai mano geram draugui, kuris laiko mėsinyčią Brooklyne ant Grand St., kad įrodyt, jog jis yra Lietuvos pilietis, jam reikėjo Lietuvos konsulo paliūdijimo. Už pasirašymą ant tokio paliūdijimo, Budrys pareikalavo $100. Lietuvos piliečiui reikalinga dokumentas, bet šimtinė tik už parašą, jam atrodė perdaug. Po ilgų derybų, sutikta ant $20.

"Laisvės" Skaitytojas.

Naziai Sveikina Turkų-Bulgarų Sutartį Kaip Smūgį Anglijai

Berlin, vas. 19. — Hitlerio laikraštis "Voelkischer Beobachter" džiaugiasi, jog nekariavimo ir draugiškumo sutartis tarp Turkijos ir Bulgarijos tai "kriušinantis smūgis" Anglijos politikai Balkanuose: Anglai dėjo didžiausias pastangas su Turkijos pagalba įsikraustyt į Europos sauszemį iš pietų-rytų pusės ir per Bulgariją nauju frontu kariaut prieš vokiečius. Bet dabartinė sutartis tarp Bulgarijos ir Turkijos visiškai suardė tą Anglijos planą.

Kai kurie vokiečių laikraščiai lemia, jog anksčiau ar vėliau turės suirt ir talkininkiška Turkijos sutartis su Anglija.

Scranton, Pa.—Jungtinių Valstijų Plieno Korporacija atmetė CIO unijos reikalavimą pakelt darbininkam algą dešimtuku per valandą. Unija ruošiasi kovai.

DAUG VOKIEČIŲ ORLAIVIŲ ATAKAVO ANGLIJĄ

Anglų Pranešimas:

London, vas. 20. — Vokiečių orlaiviai bangų bangomis bombardavo vieną Wales miestą Anglijoj, per dvi valandas. Daugiausia nuostolių padarė gyvenamiem namam. Pavieniai vokiečių orlaiviai numetė gana daug sprogdinančių ir padegančių bombų Londone ir keliuose kituose miestuose Anglijoj ir Škotijoj; padarė nuostolių krautuvėms ir šiaip namams; tūlą skaičių žmonių užmušė bei sužeidė. Gaisrus anglai greit užgesino.

Žuvo vienas vokiečių orlaivis, įsipainiojęs į saugos balionų vielas.

Sofija, Bulgarija. — Užginčijama girdas, kad bulgarų karalius Boris išvažiavęs tartis su Hitlerio valdžia.

Potviniai Jugoslavijoj

Belgrad, Jugoslavija. — Dunojus ir kitos upės taip plačiai ištvino jog apsėmė 50 tūkstančių akrų žemės. Potviniai sunaikino bei apardė 300 namų. Tūkstantis kaimiečių liko be pastogės.

Khartoum, Sudanas. — Ethiopai akmenimis bombarduoja italų karius bėgančius nuo anglų ir ethiopų.

Balkanų pussalio vaizdas, kur šiuo metu tarp Anglijos ir Vokietijos imperijalistų verda lenktynės; vieni ir kiti nori patraukti Balkanų kraštus savo pusėn.

LITERATŪRA ir MENAS

Legenda apie Keturis Didvyrius

Keturiems komunarams, kritusiems 1926 m. gruodžio 26 d. nuo budelių kulkų.

Čia, kur Nemunas lygumas aria,
Kur siūbuoja žalieji beržai,
Tam krašte keturi komunarai
Man prisimena vėl, kaip dažnai...

Kaip drąsi ir kovinga legenda,
Jų gyvenimas—saulė šviesi.
Ir matau aš juos, rodosi, šiandien
Vėl snieguotos audros debesy...

Tokią naktį juos vedė su pūgom
Žiaurūs budeliai mirčiai aukot...
Jie tylėjo... Tik sniegas sukos.
Verkė gruodžio vėjas laukuos...

Jie sustojo. Takelis kreivas.
Čia nušaus juos ir vėl nueis.
Ant kalnelio žiaurūs kareiviai
Tyko nukreiptais šautuvais...

Jie nebijo! Jie drąsiai miršta!
Jie už laisvę širdis paaukos!
Šūviai... Grumiasi pūgos tirštos.
Verkia gruodžio vėjas laukuos...

Tarsi vėjas būtų nupūtęs—
Ir nebėr vėl nieko tenai.
Tiktai slėnio baltas sniegutis
Nusidažė krauju raudonai...

Jūs pabūgot, niekšai, didvyrių!—
Jų nuo liaudies jums neatskirt.
Keturi, keturi šiandien mirė,
Bet kova—niekados nemirs!

Pasikels tvirta liaudis už būvį—
Ją į kovą didvyriai tie ves.
Ir nukreips ji atgal tuos šūvius
Į jūs, kraugeriai, krūtines!

Pro raudonas vėliavas šiandien,
Vėl snieguotos audros debesy,
Jų heroiško žygio legenda
Mums, kaip saulė, žėri šviesi.

Nepamirš keturių komunarų—
Juos atmins darbo žmonės dažnai
Čia, kur Nemunas lygumas aria,
Kur siūbuoja žalieji beržai.

E. Mieželaitis.

Skaičiau-Mačiau-Girdėjau

Skaitau sykį ir kitą Salomėjos Nėris fragmentą "Keturi." Taip puikiai ji vaizduoja Smetonos sušaudytus Požėlą, Giedrį, Greifenbergerį ir Čarną. Tai ryški, turininga ir daug pasakanti poema. Beskaitant ją pasijunti lyg esąs akystatoje su žuvusiais kovotojais ir jų aplinkuma.

Salomėja turi plačią vaizduotę ir lengvą rašymo būdą. Išrodo, kad Salomėja gali tapti lietuvių tautai tokia poete, kokiu buvo rusų tautai poetas Vladimiras Majakovskis. Kaip kad Majakovskis, Salomėja savo poezijoje dainuoja einamą, revoliucinį momentą. Ji revoliucines kovas saikingai dekoruoja gamtavaizdžiais ir kasdieniniu žmogiškumu. Jos poezija sustiprina faktą, kad politinės kovos, perversmo momentai yra geras turinys poezijai.

* * *

Kol kas dar neteko pastebėti atsiliepimų dėl prof. Vytauto Bacevičiaus akstinimo ruošti paskaitų muzikos ir meno srityje. Vytautas Bacevičius adresavo į chorvedžius, kad jie daugiau domėtųsi chorų ir liaudies supažindinimu su mūsų daina, muzika.

Klausimai, temos, kuriomis V. Bacevičius siūlo ruošti paskaitas, labai daug praturtintų mūsų publikos kultūrinį sandėlį. Kad iškeltas klausimas "nesuledėtų," tai iš menininkų, iš publikos turi kilti reikalavimų, pageidavimų dėl paskaitų Bacevičiaus iškeltomis ir kitomis temomis. (Prof. V. Bacevičiaus pareiškimą galite rasti "Laisvėje", sausio 25, 1941 m. laidos.) Tuomet bus daugiau ir rengėjų.

* * *

Menas—jau ne menui. Kartais net stebėtis reikia, kaip sulyg momentu keičiasi, verčiasi meno pažvalgos ir menininkai. Žinoma, čia kalbame apie profesionalus—aktorius, dramaturgus, muzikus, literatus. Kaip neseniai skaitėme Amerikos dienraščiuose, žurnaluose, jog menas, tai tik "grožis," "poilsis," "jausmų pažavėjimas." Buržuazinė meno teorija—*menas menui.* Tai reiškia, jog menas nuo scenos toliaus neitų, o pasiliktų užsiskleidęs nuo socialių klausimų, ypač politikos, švietimo.

Bet tikrovėje, tai ta teorija yra tik kaukė kostumerių pritraukimui. O aštresniam momentui pripuolus, ta kaukė visai numetama.

* * *

Nacionalio Teatro Konferencijos buletine rašo Paul Green apie dabartines Amerikos teatro problemas ir atvirai jis pabrėžia, kad teatras jau turi būt "kultūrine ir dvasine vadovybe ant žemės."

Bet ta "kultūrinė ir dvasinė" vadovybė ve kokia: "Negąna sukuopti vyrus ir ginklus prieš numatomą militarišką įsiveržėlį. Mes turime pastatyti apsigynimą prieš blogą, kuris sunaikintų kultūrą ir pasaulio apšvietą."

New Yorko "Times" dar prideda, jog "Menas ir kultūra, kaip kad p. Green sako, yra dalis apsigynimo prieš tironiją." O rankose žmonių, kurie šaukia už karą, tai ta "dvasinė kultūra"—*yra karo kultūra.* Kultūra vienos tironijos prieš kitą tironiją. Menas ir kultūra turi veikti žmonijos gerovei, o ne karui, destrukcijai.

* * *

Amerikos filmos dar daugiau apsėstos karo propaganda. Net senatorius Wheeler atvirai pareiškė, jog filmų industrija veda "prievartos prapagandą, taikomą, kad sukurstyti Amerikos žmones iki to laipsnio, kad jie būtų įtraukti į karą."

Amerikos filmos turi nepaprastai didelę jėgą į žmonių dvasinį gyvenimą. Čia filmoms rodyti yra apie 16,000 teatrų. Kiekvieną dieną milionai žmonių mato filmas. Kaip praneša Hollywoodo laikraštis "Herald," tik iki pereito rugsėjo mėnesio, tai yra, į vienus metus nuo karo pradžios, buvo išleista 189 filmos *"karo, patriotizmo ir prisirengimo"* temomis. Iki šiol, įskaitant trumpus skicus ir propagandines žinių filmas, tai karo propagandos filmų jau yra išleista nemažiau, kaip 769.

Bet tuo pačiu momentu, kuomet pasimojama pagaminti tikrai kultūrinę filmą, kurioje manoma šis tas pasakyti visų žmonių naudai, kaip kad filmoje "Citizen Kane," tai tokiom filmom labai sunku pasirodyti. Pastaroji filma dar ir iki šiai dienai negali pasirodyti svietui dėl kliūčių, kurias daro bulvarinių laikraščių karalius Hearst.

* * *

Karo momentas paliečia ir operą. Pereitą savaitę Bruno Walter Metropolitan Operoje vadovavo Beethoveno operą "Fidelio." Pasikalbėjime su reporteriais, Bruno Walter pasisakė už Anglijos rėmimą, už karą prieš Vokietiją. Jis pareiškė, kad ir opera "Fidelio" yra už karą, už "Angliją."

Šią operą Walteris pirmu kartu vadovavo 1897 m., dar būdamas tik 20 metų amžiaus. Paskiaus jis vadovavo šią operą "Londone, Paryžiuj, Amsterdame, Muniche, Berlyne, Budapeste, Milane, Salsburge, Barcelone." Bet, sako Walteris, "laipsniškai mano pasaulis—pasaulis, kuriame aš galiu vadovauti—susitraukė (susiaurėjo)... Mano pasaulis susiaurėjo, nes aš, būdamas sūnus smulkaus žydų tautybės pirklio Vokietijoje, negaliu ten vadovauti dabar, taip pat ir tose šalyse, kur Adolfas Hitleris valdo."

Žinoma, tai skaudu, nežmoniška, neteisinga ir nekultūriška, kuomet artistas savame krašte neturi teisių, negali veikti. Tai aršiausia juodosios fašizmo reakcijos "kultūra." Bet karo "kultūra" taip pat nėra geresnė. Išlaukinė kova, karo kova su Anglijos ir Amerikos ginklais vargu atsteigs Vokietijos žmonių teises.

Čia reikia vidujinės kultūros, vidujinio žmonių auklėjimo. Ne Anglijos ir Amerikos ginklai, bet patys Vokietijos žmonės gali atsteigti savo kultūrines ir menines auklėjimo teises. Čia reikia *tarptautinio žmoniškumo auklėjimo,* o ne tarptautinės pagiežos. Šia kryptimi artistai veikdami ir saugodami savo krašto kultūrines teises, geriausia gali pasidarbuoti žmonijos menui ir kultūrai.

V. Bovinas.

Prof. Vytauto Bacevičiaus Padėka

Išvykdamas su koncertais dviems mėnesiams į kitus Amerikos miestus, reiškiu širdingiausią padėką už sudarymą man *meninio veikimo pagrindo* ir už parodytą man *nepaprastą nuoširdumą* visam "Laisvės" štabui, ypač Gerbiamiems Draugams: *Mizarai, Bukniui* ir *Bimbai* ir Gerb. Draugėms: *Kavaliauskaitei, Sinkevičiūtei* ir *Sasnai,* toljau Lietuvių Meno S-gai, ypatingai jos veikliam sekretoriui *Pranui Pakalniškiui* ir Aido Chorui, bei jo gabiai dirigentei *Aldonai Žilinskaitei,* pagaliau Literatūros Draugijai ir jos maloniam bei darbščiam sekretoriui *Šolomskui.*

Labai įvertindamas virš minėtų trijų institucijų kultūrinę veiklą, skaitau sau už didelę garbę su minėtom institucijom kuotampriausiai kooperuoti.

Vytautas Bacevičius.

Žydų Rolė Lietuvių Kultūros Kėlime

Rašo *Prof. Vytautas Bacevičius*

Bemaž visų pasaulio tautų kultūros kėlime milžinišką rolę vaidina žydai, kurie dėka savo darbštumo, atkaklumo ir didelių gabumų pasireiškė kaip geri mokslininkai ir puikūs menininkai. Niekam nepaslaptis, kad dauguma geriausių pasaulio virtuozų: smuikininkų, violončelistų ir pianistų yra žydai. Taip pat žydai yra žinomi kaip geri dramatūrgai (scenos artistai), o žydės nuo seniausių laikų pasireiškė choreografijos srity, t. y., kaip šokėjos. Dar ir šiandien Paryžiuje stovi garsios, nepamirštamos žydų artistės vardo teatras *"Sara Bernard."*

Žydų tauta taip pat prisidėjo žymia dalimi prie Lietuvos kultūros kėlimo. Norint tą įsitikinti užtenka pažvelgti į įvairių meno sričių ūgdymą Lietuvoj. Štai prieš keliolika metų *Pirmoji Lietuvos Filharmonija* buvo įsteigta medicinos daktaro chirurgo *Zacharino* pastangomis. Zacharinas ilgus metus buvo tos Filharmonijos pirmininkas. Faktini ir garbės nariai, kurie šią instituciją rėmė irgi žymia dalimi buvo žydai.

Ši Filharmonija per eilę metų suorganizavo Kauno Valstybės Teatre daugybę puikių simfoninių koncertų su užsienio dirigentais, kurie pakėlė orkestro meninį lygmenį ir eilę koncertų užsienio ir vietiniams solistams. Taip pat Filharmonijos Draugija organizavo kamerinius koncertus Kauno Valstybės Konservatorijos salėj.

Deja, ši taip naudinga institucija liko prieš keturis metus likviduota *šovinistiniai nusiteikusios lietuvių fašistinės valdžios.*

Kauno operos simfoninio orkestro dalyvių dauguma yra žydų tautybės. Taip pat nemažai žydų yra ir Radiofono Orkestre.

Dabar atkreipkime dėmesį į atskirus instrumentalistus. *Žymiausi Lietuvoj smuikininkai* (Kauno Konservatorijos profesoriai) buvo žydai, būtent *Zaidman, Hajoš* (Vengrijos žydas), *Stender* ir *Metz.* Du pastarieji iš Rygos.

Dabartinis žymiausias Kauno Konservatorijos smuiko klasės profesorius Metz buvo netgi mokytojas visam pasauly pragarsėjusio vokiečių smuikininko *Kulenkampfo. Hajoš* ilgus metus buvo operos orkestro (o taip pat ir Radiofono) *koncertmeisteris.* Dabartinis pirmas operos smuikininkas yra *Stender.* Žymiausias Lietuvos violončelistas (Kauno Konservatorijos profesorius) buvo medicinos daktaras iš Tartu (Estijos) virtuozas *Berkavičius.* Jo žmona buvo žymiausia harfistė Kauno operos simf. orkestre. Valstybės operoj buvo puikus dainininkas, baritonas *Šulginas* (žydas), kuris visus stebino ne tik balsu, bet ir gera vaidyba. Balete buvo nemažai šokikių žydaičių, o kaip baleto gabusis dirigentas pasižymėjo *Hofmekleris,* brolis violončelisto, kuris vieši dabar čia Amerikoj. Taip pat atkreipė į save dėmesį jaunieji žydų pianistai, būtent *Chaima Potašinskis,* baigęs Kauno Konservatorijos mano klasę, kuris jau koncertavo su pasisekimu Italijoj, toliau pianistės: *Aranauskaitė,* turinti lengvą techniką ir *Dukstulskaitė* (Radiofono pianistė, baigusi studijas Berlyne). Čia, žinoma, sunku būtų pavardėmis minėti visus instrumentalistus, kurie reiškėsi ir dabar pasireiškia.

Tarp dailininkų labai pragarsėjo du žydai tapytojai: *Arbitblatas* ir *Max Band,* kuris turi didelį vardą Paryžiuje.

Vienas geriausių Lietuvoj chorų buvo žydų choras *"Oze" d-jos.*

O kaip yra su žydų mokslininkais?

Nagi tarp lietuvių lingvistų labai pasižymėjo lietuvių kalbos žinovas žydas *Sereiskis,* baigęs Vytauto Didžiojo Universitetą. Antras pasižymėjęs lietuvių filologas žydų tautybės yra *Zimanas*—dabartinis "Tiesos" redaktorius.

Geriausi Lietuvos gydytojai: chirurgai, psichiatrai ir dentistai yra žydai.

O kiek yra žydų inžinierių, advokatų, žurnalistų?!

Dabar prašom prisiminti, kaip staigiai nusmuko kultūra Vokietijoj, kuomet naziai iš-

(Tąsa ant 4-to pusl.)

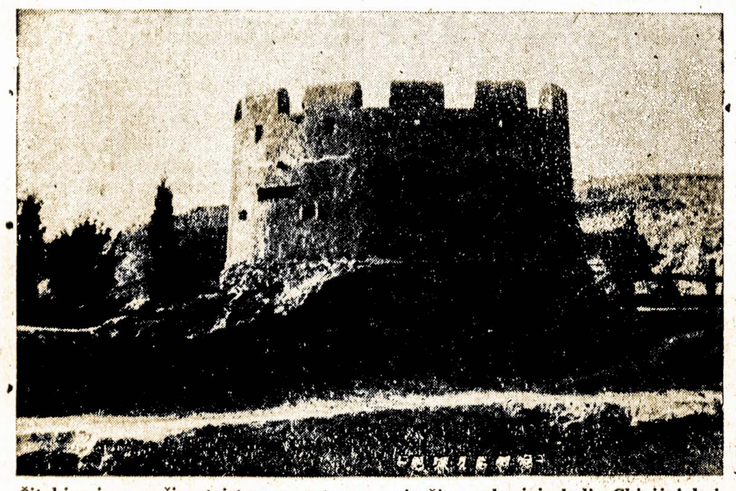

Šitokios ir panašios tvirtumos statomos prie Šiaurvakarinio kelio Chinijoj, kaipo apsisaugojimo priemonės. Jos statomos iš dumblo.

Raudonosios Gurguolės

Mūs dienos bėga šuoliais
naujų laikų keliais.
Raudonosios Gurguolės
važiuoja su rugiais.

Su vėliavom raudonom,
tvarkinga grandine—
grūdai ne dykaduoniam,
ne spekuliantam—ne!

Nereikia spekuliantų—
komuna—ateitis.
Tą kelią jau supranta
valstietiška širdis.

Pasauly vyksta karas
nežmoniškai žiaurus...
Valstiečius ponai varo
numirt už jų dvarus.

Ir miesto darbo žmones
nelaimė ta baisi
iššudo milijonais,
ir lieka jie basi.

Tenai naktis aplinkui,
pas mus—šviesos laikai.
Valstiečiai darbininkam—
ne priešai, bet draugai.

Valstiečiai veža grūdus,
brandintus jų laukuos—
už tai mieste dirbtuvės
gaminti lenktyniuos.

Ir miestuose ir kaime
taika darbais žydės.
Plataus mūs krašto laimė
dainose suskambės.

Dainuosim laisva burna
ir trauksim grandine,
kaip prie rinkimų urnų
balsuojantį minia.

Mūs dienos bėga šuoliais
kasdieną vis smarkyn...
Raudonosios Gurguolės,—
pirmyn—pirmyn—pirmyn!

V. Montvila.

New Britain, Conn.

Teko sužinoti, kad Lietuvių Radio Programos vedėjas A. Rekus rengia koncertą paminėjimui keturių metų sukakties tos programos gyvavimo. Tam koncerte dainuos garsioji Biruta Ramoškaitė ir A. Vasiliauskas.

Vertą kelius žodžius prisiminti apie Birutą Ramoškaitę. Atsimenu, kada Biruta vadovavo Laisvės Chorą Hartforde ir Vilijos Chorą New Britaine. Tai buvo viena iš nenuilstančių jaunuolių. Ją ir gamta apdovanojo maloniu balsu ir kitais gabumais. Dabar New Britaino ir apylinkės lietuviai turės progą išgirsti Birutą dainuojant šiame koncerte.

Koncertas įvyks šį sekmadienį, vasario 23 d., prasidės 2:30 val. po pietų. Bus Lietuvių Svetainėje ant Park gatv.

A. Bakevich.

Lowell, Mass.

Iš D. L. K. Vytauto Susirinkimo, Kuris Įvyko Vasario 16 d., 1941 m.

Mitingas buvo labai trukšmingas, vien tik koliojimas ir užsipuldinėjimas viens ant kito. Iš kliubo išmetė V. Čiuladą, ir A. Stravinskas nubaustas ant 2 dolerių, bet už ką, nežinia. Kas link V. Čiulados, tai jo gaila, nes jis ten buvo labai pasiaukojęs su savo darbu ir pinigais, bet dabar gavo užmokėt nuo tų "gerųjų" — tapo išmestas iš Kliubo!

Dabar paanalizuokim, kas to visko didžiausias kaltininkas. Pirmutinis šūvis buvo išsautas dar pereitais metais ir tos grupės darbai traukės iki šiolei. Pereitais metais ponas Peslika, būdamas Kliubo prezidentu ant vieno susirinkimo pradėjo kalbėti, kad pas jį klausęs "Superis," ar daug pas jį komunistų dirba, bet aš nežinau, ką jis jam atsakė.

Bet jis, kaipo pirmininkas, arba prezidentas Kliubo, ant vieno mitingo pradėjo ieškoti komunistų. Sako, "jei pas mus randasi tų išgamų, tai jų neturėtų būti." Tą spyčių pasakius, jam nekurie plojo.

Dabar teisingai pamislykim, ar čia buvo geras ir teisingas, kaipo prezidento pasakymas, ar tai buvo dėl gerovės Kliubo? Žinoma, kad ne.

Aš atmenu, ir Rooseveltas kaip kandidatavo ant antros tarnystės, tai kapitalistai sakė, kad jis "komunistas" ir kad Washingtonas pilnas "raudonųjų." Ir vienas iš republikonų sakė, jei jį išrinks į prezidentus, tai jis "išklynys" Washingtoną, kaip rusai "išklynino" Napoleoną nuo Maskvos, visi keliai užsikimš nuo Washingtono.

Tai dabar ir pas mus Lowellyj atsirado tokia grupė, kuri jieško komunistų. Aš manau, jei bordirektoriai teisingai apsvarstytų, tai atrastų, kad senasai pirmininkas ponas Peslika padarė tą suirutę Kliube ir jį nubaustų, o V. Čiulados ir A. Stravinsko bausmę atšauktų.

Gerai Patyręs.

Anglų Armija iš Afrikos į Graikiją

Sofija, Bulgarija, vas. 19. —Čia esanti anglai sako, kad Anglija neužilgo visiškai sumuš italus Šiaurinėje Afrikoje, o tada permes daugius karo jėgų iš ten į Graikijos frontą prieš italus ir vokiečius.

PETRAS CVIRKA.

ŽEMĖ MAITINTOJA

1-30-41—22

(Tąsa)

Dėlto kitų gardžių pataisymų ir nevalgiau—krinta iš rankų tie peiliai. Štai, vaikams įdavė pyragėlių, džiovintų kriaušiukių. Tik, sako, iš ryto atbėkite, anksti. Jei reiks vyrui prie darbo padėt, pasiųsim savo berniuką. Beje, būčiau ir užmiršus. Sutikau Matiltą. Nežinojau, kad ji prie dvaro pasiliko. Nusivedė pas save, į kumetynes. Jureli, širdį suskaudo: blogiau už gyvulius Jarmala samdinius laiko. Netikėjau, kad mums toks geras, o kitiems—tuščia jų. Langai skarmalais užkamšyti, čia pat kiaulių srutos, dvokimas. Padavę prašymą žemei, norėtų išsikelti—antri metai nesulaukia žinios, taip ir dirba pusvelčiui. Pasiverkėm abi, atsiminiau, kaip aš čia gyvenau. Nieko Jureli, ir Lietuva nesulygino:—sukčiai šilkuos,—dori varguos. Pasakojo Matilda, kaip tą dvarą Jarmala iš valdžios gavo, kad pavyzdingai laikys,—gerai nesupratau. Visai atidavę. Ministeriai važiuoja ir važiuoja čia pasibaliavoti.

-:- -:- -:-

Kasdien Monika kėlė brėkštant, liuobėsi, virė pusryti ir palikusi dar miegančius saviškius, kuduliavo dvaran. Vogė pieną nuo savo kūdikio ir nešė svetimam. Pietų metu vėl grįžo, virė, skalbėsi, vakare—vėl dvare. Ką sugriebus, iš ponų gavusi, nuo savo valgio nuvogusi, į antį įsidėjusi pyragaitį, cukraus gabaliuką, nešė savo vaikams.

—Gausiu kokį grūdelį, kaip pelė—tuoj į savo lizdą. Kad ne tie maži, už jokius pinigus neparsiduočiau tokiam darbui. Dabar vis šį tą išpešu, rūbams uždirbsiu, dar gal ką reikalingo išprašysim.

Ilgainiui Monikoje nuo to bėgiojimo atsirado silpnumas, krūtyse iššoko mėlynos gyslos, akys dar giliau įdubo veidan. Visas jos gražumas ir sveikata perėjo į ponų mergaitės kūną.

—Rodos, ji ne pieną, o kraują iš manęs atima, ponaičiukė. Šiandien vėl pamokslą išdrožė. Pradėjo kasdien kabintis. Įskundė, turbūt, kas nors, kad ir saviškį vogčiomis žindau. Girdėjau, girdėjau,—priėjus man Jarmalienė, — tai kam prižadėjote neduot savo vaikui. Žiūrėkite, Tarutiene, jei užkrėsite mano Birutėlę kokia liga... Man lyg per galvą su tais žodžiais! Kokia liga, poniute... kokia?—klausiu. Kad dar žodis,—toks pyktis užvirė, akis jai būčiau iškabinusi. Nesikarščiuokite, prašom... pieną sugadinsite,—man vėl ji. Matai, koki tie mūsų ponai: ar prastas žmogus, ar šuo. Kad ne tas vargas, nei eičiau nei matyčiau, Jureli, to dvaro...

Vyras pyko:

—Ko prižadėjai! Daugiau neisi. Tegul ožys pažindo jų tą dukterį. Apsieisim be jų pagalbos. Nuvažiuosiu į banką, paimsiu paskolą, atiduosiu tuos tris šimtus, ir bus baigta. Žiūrėk, kokie karaliai!

VIII

Pro Klangius patį vidurvasarį praėjo audra, su žaibais ir perkūnija. Į liepos pradžią javas sukilo tirštomis derliaus vilnimis, dunksojo debesiu. Artojas su drėgna akimi klaidžiojo duonos platybėse ir iš džiaugsmo, lyg savo vaiką, glostė pūkėtą, šimtagrūdę varpą.

Tarutis raminosi: na, jei gerai duosis, šį rudenį nereiks pašarauti nei duonauti.

Kur tik buvo pradrėksta žemė, išberta sėkla,—javas stovėjo mūru. Šnerėjo, vilnijosi. Įsibridusiai karvei, veršiui—nei ėsti, nei baubti. Kloniuose, grioviuose žolė duso: prikrekusi, sodri, kad ir žmogus, matydamas gyvulį su tokiu godumu ryjant kiauldobilius, norėdavo lenktis ir plėšti pilna burna tą žalią vilną.

—Bus kratams ir kūliams šiaudų. Lengvesnė prastumtis.

—O, šįmet—mes ponai!

Vasara ėjo begalinėje sausroje. Spigino saulė, be debesio, be drėgno vėjo, be spurgelio rasos. Kad nors lašas lietaus! Pakraščiais nueidavo, nusibelsdavo dundulis, nušvisdavo žaibai — ir vėl giedra, aiškus ir permatomas dangus. Žmonės ir tokius žaibus vadino—giedros žaibais.

Nuo pat Sekminių nebuvo rimto lietaus: nupurškė perdebesiais, šiltas nukrito—vėl toks smaugus oras, pilnas žiedų dulkių, aitraus džiūstančio šieno kvapo.

Pakils debesys akiraty ir stovės visą dieną, lyg balti žirgai.

Klangių ir Žibintų kaimai niekad drėgmės, šlapumo stygiu nesiskundė: aplink tvalkės, žemė nenusausinta, durpėta. Dvarų laikais niekas jos nejudino, net gyvulys, žvėris kojos nekėlė į liūnų ir akivarų plotus. Ponai čia tik antis ir slankas medžiojo. Kur jų nušautų neišdrįsdavo surasti įgudę šunes, ten siųsdavo baudžiauninką. Dabar ta žemė priklausė vakarykščiam dvarberniui, ir savo ranka turėjo jis ją padaryti tinkamą sėklai...

Bulbės čia veik visuomet prigerdavo, arba užpuldavo jas gruodai; kiti pasėliai dažnai mirko kiaurus mėnesius. Tik augštosios, iškilusios dirvos buvo apdirbamos, kurios ir padėjo galą su galu sudurti. Tose apylinkėse kiekvienas lietaus debesys buvo laikomas Dievo rykšte.

Naujakūrių kaimams, išsitiesusiems slėsnumose, balažemiuose, sausa vasara tiko. Kas kita buvo Aukštutiniems Balandynams, Armeniškiams, gyvenantiems panemunėse. Jų žemė prie smėlio, palaida, kai didesnis karštis—nulinksta pavytęs žiedas, prisiplaka be jėgos ir sulties žolė, o jeigu ir užeina pavėluotas lietus, kada jau rugys nužydėjęs—stiebus ir lapus būtinai apsėda amaras. Žiemkenčiai perdaug anksti čia prieidavo, bet toki nususę, tuščiavarpiai, tokie nepatvarūs, kad gaila žiūrėti: vos laikosi įsikabinę į nuogus grumstus savo išskeltomis šaknelėmis. O ganyklų plotuose, pūdymuose—armuo prie armens, suskilusi, suplyšusi, lyg šimtamečio veidas.

—Sako, Dievas duoda! Vieniems davė, iš kitų atėmė. Vieni baloj, kiti ugny. Ot, ir gyvenk!—skundėsi sausųjų laukų gyventojai panemuniečiai ir su pavydu žiūrėjo į Klangius, Žibintus, kurių derlius mėlynavo kaip nugulęs audros debesys.

—Ką padarysi! Visą laiką mes pas jus bėgdavome duonauti, šią žiemą, jei ir toliau taip seksis, jums pagelbėsime,—ramino naujakūriai kaimynus.

* * *

Visai prieš pjūties metą, pačiame karštymetyje, pavakary, pakibo tolumoj, saulėlydžio krašte, mažas debesiukas. Iš pradžių į tokią kepurę niekas rimtai ir nepažiūrėjo. Jis slinko, pilnėjo, oras pasidarė tvankus. Šunes gulėjo padėję ant žemės galvas, išsižioję lakavo, o gyvuliai, suvaryti į kūtes ir laidarius, nedrįso išeiti laukan, kur spiečiais skraidė kraujo ištroškusios musės.

—Taip lenkia prie žemės tinginys, ar tik ne prieš lietų? Niekad man taip nebuvo!—sakė Monika.

—Kad truputį nukrapintų — visiems būtų gerai. Atsigaus laukai,—pažiūrėjęs į vakarus pridūrė vyras ir sumirkęs rankovę į prakaituotą kaktą, aštria šake įsisuko šieno kupeton.—Prisisotins žemelė, —manė Tarutis, ir gerą pasidarė, kai vėsus vėjūkšlis įlindo pro antį po jo marškiniais, paglostė kūną.

(Bus daugiau)

Žydų Rolė Lietuvių Kultūros Kėlime

(Tęsa nuo 3-čio pusl.)

vaikė iš Vokietijos geriausius žydų mokslininkus ir menininkus. Vokiečių kultūra gavo katastrofišką smūgį.

Ir pagalvokime, kaip nukentėtų kultūra Lietuvoje, jeigu joje toliau šeimininkautų fašistai, kurie remdamiesi nazių metodais pradėtų vyti žydus iš Lietuvos. Visų pirma žmonės pajustų nepakenčiamą stoką gydytojų. Miestų statybą suvaržytų inžinierių trūkumas. Tas pats mene:

Kauno Konservatorijoj greičiausiai turėtų užsidaryti smuiko klasė. Pačioj Konservatorijoj mokinių sumažėtų per pusę. Kauno opera turėtų užsidaryti, nes beveik visi operos orkestro smuikininkai, altuvistai ir violončelistai yra žydai, o ant visų pučiamųjų instrumentų groja lietuviai. Panašiai galėtų atsitikti ir su Radiofono simfoniniu orkestru.

Kiekvienas įsigilinęs į mūsų kultūros esmę, turi įvertinti tą milžinišką rolę, kurią suvaidina mūsų kultūroj žydai ir tos rolės nedavertinimas ar ignoravimas be abejo prisidėtų dalinai prie mūsų kultūros smukdinimo, bei griovimo.

Socialiniu atžvilgiu dauguma Lietuvos žydų sudarė patį progresingiausią elementą.

Persergėjimas ALDLD Kuopoms

Centrą pasiekė žinia, kad tūli asmenys iš **State Sanatorium of Maryland** siuntinėja Literatūros Draugijos kuopoms laiškus prašydami aukų.

Centras jiems nedavė leidimo, nei antrašų. Matyti, kad jie antrašus gavo iš spaudos. Centras praneša, kad jokiame atsitikime, kada centro nėra duota kam leidimas ir antrašai, nėra viešai paskelbta, tai lai kuopos nekreipia atydos į tokius aukų prašančius laiškus. Jeigu kam bus reikalingos aukos, centras duos antrašus, tai bus kontrolė ant aukų ir bus kuopoms pranešta. Šiuomi persergėjame kuopas, kad būtumėt atsargios, nes gali atsirast žmonių, kurie, prisidengdami "vargu" ir vardan "žmoniškumo," gali tik pasinaudoti.

D. M. Šolomskas,
ALDLD CK Sekretorius.

Norwood, Mass.

Entuziastiškos Prakalbos

Pažangiųjų Lietuvių Taryba turėjo surengus prakalbas su tikslu išaiškinti Lietuvos socialio perversmo reikšmę.

Prakalbos atsibuvo vasario 9 d. Lietuvių svetainėje. Kalbėtojai buvo: Antanas Kupstys, adv. Petras Šimonis ir prof B. F. Kubilius. Visi iš South Boston, Mass. Visi kalbėtojai pasakė puikias kalbas, už ką publika gausiai plojo. Ypatingai Prof. B. F. Kubiliaus kalba buvo mokslinė ir gražaus humoro įmaišyta, iš ko publika tarpais masiniai juokėsi, o tarpais griausmingai plojo. Publikos buvo vidutiniai. Mat, tą pačią dieną ir tuo patim laiku vietos kunigas Kneižys turėjo prakalbas pobažnytinėje svetainėje, kur kalbėjo adv. Gabuliauskas, bėglys iš tarybinės Lietuvos.

Buvo prašyta aukų dėl pažangiųjų Lietuvių Tarybos radio atidarymo. Aukavo po $1: J. Casper, J. Barris, J. Grybas, M. Dovidonienė. Po 50c: J. Krasauskas, S. Budrevičienė, M. Grigūnienė, P. Sarapienė, N. Grybienė, M. Uždavinis, Julia Drūžienė, V. Žilaitis, J. Budrevičius, L. Trakimavičius, Olga Zarubienė ir J. Galgauskas. Su smulkiomis surinkta $15. Didelis ačiu visiems aukavusiems.

Vyrų Choras vadovystėj M. K. Bolio šauniai sudainavo keliatą dainelių. Prakalbos skaitomos puikiausiai pavykusiomis.

Kunigas Kneižys nori, kad Norwoode būtų vykdoma smetoninink-hitlerininkų diktatūra. "Darbininke" už vasario 14 d. rusčiai išmetinėja Norwoodo "socialistams ir tautininkams," kam šie leidžia pažangioms organizacijoms rengti prakalbas Lietuvių Svetainėje. Kneižys visai pamiršta, kad Norwoodas randasi Jungtinėse Valstijose ir Lietuvių Svetainė prisilaiko USA Konstitucijos, spaudos, susirinkimų ir žodžio laisvės. Tas parodo, kad jei klerikalizmas užviešpatautų, paimtų galią Amerikoj, tai kitaip mąstantiems burnas uždarytų.

Reporteris.

Hudsono Lietuvių Piliečių Kl. Vieša Padėka

Norwoodo Vyrų Choras širdingai ačiuojam Hudsono L. P. Kliubui už suteikimą svetainės mūsų teatraliam parengimui, kuris atsibuvo sausio 19 d., 1941. Ir visiems veikėjams ir veikėjoms už tokį nuoširdų pasidarbavimą Vyrų Choro naudai. Choras aplaikėm nuo Hudsono lietuvių $45.

Tas mums suteikia daug energijos tolimesniam darbavimuisi dėl lietuvių darbininkų judėjimo. dailės dirvoje Taipgi nuoširdi padėka hudsonietėms gaspadinėms: M. Kazlauskienei, J. Kukauskienei, S. Zulonienei, kurios per visą laiką sunkiai darbavosi dėl choro naudos. Ačiu visiems hudsoniečiams.

Norwoodo Vyrų Choro
Sekr. **J. Grybas.**

Seattle, Wash.

Atminčiai Mūsų Gero Draugo

Kovo 5 dieną sueina vieni metai kaip mirė Vincas Kavaliauskas, Tacoma, Wash. Laikas bėga žaibo greitumu, nė nejutom, kaip tie metai prabėgo.

Per pereitus metus daug kas naujo įvyko. Lietuva tapo paliuosuota iš po fašizmo jungo. Lietuvos politiniai kaliniai tapo paliuosuoti iš kalėjimų, kur per kelis metus jie buvo kankinami. Šiandie jie laisvi ir džiaugiasi laisve, pasidėkavojus Sovietų Sąjungai. Sovietų Sąjunga laimėjo karą su finais.

Viskas tas įvyko pereitais 1940 metais ir tas bus įrašyta į naują istorijos lapą.

Bet drg. V. Kavaliauskas to nesulaukė. Jis prieš savo mirtį vis norėjo matyt, kad Sovietų Sąjunga laimėtų karą su finais. Jis sakydavo, kad nėra tos šalies ant pasaulio, kuri galėtų nugalėt Raudonąją Kariuomenę. Jis vis užstodavo už Sovietų Sąjungą. Drg. V. Kavaliauskas vis norėjo matyt savo tėvynę Lietuvą laisvą. Jis vis sakydavo, kad Lietuva bus paliuosuota iš po fašistų jungo ir Lietuvos politiniai kaliniai bus paliuosuoti iš fašistinių kalėjimų. Tam jis tiek daug darbuodavosi, kol buvo gyvas. Kur tik proga pasitaikydavo jis vis parinkdavo aukų Lietuvos politiniam kaliniam. Jis rinko aukas Ispanijos lojalistam, kaip jie kariavo su fašistais, Agitacijos Fondui ir progresistų spaudai, kaip "Laisvei" ir "Vilniai".

Jis sakydavo: Draugai, reikia visiem aukų, kurie kenčia kalėjimuose, kurie kovoja su fašizmu, o labiausia mūsų spaudai. Tai yra mūsų penas.

Bet pereitais metais jau nematėme to draugo darbuojantis, nes jis savo darbą jau užbaigė, jis jau ilsisi amžinai. Bet mes pasilikę negalime jo vietą užimt. Pereitą metą turėjom kelis parengimus Seattle ir Tacomoj išvien, bet jau buvo daug trūkumų, nes jau mūs drg. Kavaliausko nesimatė mūsų tarpe, kuris visada užimdavo pirmą vietą.

Metai po metų bėga greit, bet mes tavęs, drg. V. Kavaliauskai, neužmiršime ir tavo nuveiktus darbus vis atsiminsime. Labai apgailestaujam, kad žiaurioji mirtis taip greit jį pakirto, nes neteko jam sulaukt, kada Sovietų Sąjunga laimėjo karą su finais, Lietuva tapo laisva ir Lietuvos kaliniai tapo paliuosuoti. Tą viską drg. V. Kavaliauskas troško pamatyt.

M. B.

Roma. — Jau ir į Šiaurinę Afriką atplaukė dideli kiekiai Amerikos karo pabūklų anglams prieš italus.

Tokio. — Japonų seimas nutarė duot plačiausią galią savo valdžiai kontroliuot ir tvarkyt ne tik pramonę, prekybą, bet ir privatinį japonų gyvenimą.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

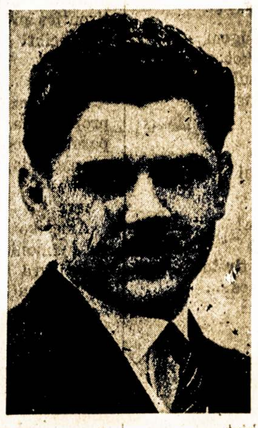

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoje kreipkitės pria manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniską patarnavimą.

Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis galite patenkinti.

1113 Mt. Vernon Street
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

"VILNIES"
KALENDORIUS
1941 METAM — KAINA 25c
SUTAISĖ
L. JONIKAS ir V. ANDRULIS

Kalendoriuje telpa daug įdomių moksliškų, politinių, dailiosios literatūros ir sveikatos klausimais straipsnių. Taipgi daug visokių informacijų apie žemę, miestus, tautas, šalis ir tt. Kitaip sakant, "Vilnies" Kalendorius yra svarbus metraštis ir informacijų rinkinys. Kalendoriaus viršelį nupiešė Charles Zix. Kalendorius turi 160 puslapių.

Literatūros platintojai tuojau užsisakykite kalendoriaus platinimui. Kreipkitės šiuo antrašu:

Laisvės Administracija
427 Lorimer St. Brooklyn, N. Y.

Žinokite Teisybę Apie Lietuvą
SKAITYKITE KNYGĄ
"Naujoji Lietuva"

Knyga **"Naujoji Lietuva Faktų ir Dokumentų Šviesoj"** jau gatava ir platinama. Knyga turi 200 puslapių. Ją paruošė **Antanas Bimba.** Išleido Lietuvos Draugų Komitetas. Platina Literatūros Draugija.

Knygoj yra:

Įvadas, Negrįš Ta diena, Kur Praėjo, Kovos Kelias Laisvai Darbo Lietuvai, Prie ko Smetonos Valdžios Politika privedė Lietuvą; Lietuva—Tarybų Socialistinė Respublika, ir kiti. Viso yra 35 skyriai.

Šioj knygoj jūs rasite visas smulkmenas, kas tie "pabėgėliai" iš Lietuvos, kas jie buvo ir kodėl bėgo. Sužinosite, kaip žemės klausimas išrištas. Kas naują Lietuvoj valdžią sudarė. Kodėl Lietuva susijungė su Sovietų Sąjunga. Kaip darbininkai gyvena, kiek jie uždirba. Kaip išrištas religijos klausimas, ir kiti reikalai nušviesta. Gale knygos telpa nauja Lietuvos Konstitucija.

Knygos kaina **35 centai.** Platintojams, kas perka ne mažiau 5 kopijų, parduodame po 25 centus. Apmokame ir persiuntimą. Už pavienes kopijas galite prisiųsti ir pašto ženkleliais — 35 centus.

Literatūros Draugijos kuopoms jau išsiuntinėta po tam tikrą skaičių kopijų. Pasiųstos ir bilos. **Už knygas reikia atsiteisti tiesiai į Literatūros Draugiją.**

Visais knygos reikalais kreipkitės
A.L.D.L.D.
46 Ten Eyck St.
Brooklyn, N. Y.

Easton, Pa.

Sovietų Pinigai Kirpykloj; Trumpa Apysaka.

Pereito šeštadienio vakarą ateina į mano kirpyklą senas kostumeris amerikonas. Apsimainius po žodį "geras vakaras," jis atsisėdo palaukti savo eilės, kad nusiskutus barzdą. Barberis Tonys, kaip ir visados, dirba, skubina ir labai daug kalbėjo ir visokius niekniekius plepėjo, o ir iš mažiausio daiktelio labai daug juokėsi, kad net jam ašaros per skruostus riedėjo. Ypač jam patinka visą svietą kritikuot, ir aukštin kojomis viską apverst, o jau kaip šių dienų karo klausimais, tai mūsų Tonys neišsemiamas "ekspertas." Ot, jo nuomone, tai kad Sovietų Rusija užpultų ant Vokietijos, ir sumuštų Hitlerio armiją, tai pasibaigtų karas, ir pasaulis būtų laimingas. Kedena Tonys, kaip šiltą vilną, ir savo tautietį Benito Mussolinį, pravardžiuodamas jį Finito, ir kitokiu netikėliu, kuriam dabartinis karas su Anglija labai nesiseka, nes kaip tiktai Mussolinis paskelbė karą dėl Graikijos, mūsų Tonys tuojau išviražino, kad Graikija bus perblokšta į tris dienas, kad Mussolinio armija labai galinga. Ir tas gyrimasis neturėjo pabaigos. Kartais reikėdavo pastebėt jam, kad jis per daug šneka, kas biznyje nelabai pritinka. Tai jis, kaip tyčia, dar daugiau pradėdavo niekus plepėt patol, pakol jam atsibosdavo ir ližuvis atbukdavo.

Atėjo eilė ir tam amerikonui sėst į jo krėslą, kad nusiskutus barzdą. Hei, Tony, sako jis, kad tu toks kytras, tai pasakyk, kokiai kontrei ve šitas pinigas priklauso? Tonys griebė už pinigo ir kaip iš pištalieto šovė: "That's Greek money." Truputį pasipūtė, nuduodamas, kad jis viską gerai žino. Žingeidumo dėlei prieina antras barberis Čalis, kad pasižiūrėjus, kas ten per pinigas. Kiek pavartęs ir sako, "man atrodo, kad čia yra rusų pinigas," dar pridūrė, "ar nebus tiktai bolševikiškas." Tonys ir vėl sušunka, esą, tu kvailas (crazy), aš pažįstu raides, tai yra, graikiškas pinigas. Pastarasis atšovė, o tu žioplys ir tt. Man prisiėjo sudraust, būtent, kad užteks tų ginčų.

Pasiskubinau atleist nuo savo krėslo kostumerį, ir aš prieinu pasižiūrėt, kas ten toks per pinigas. Kadangi rusų rašybą aš moku skaityt, tai paėmus pinigų į rankas, pasirodė truputį didesnis už amerikonišką varinį centą. Raidės buvo aiškios, ir ant pirmos pusės tarpe dviejų rugių varpų buvo didelis numeris su parašu "15 kopeek 1925." Reiškia, penkiolika kapeikų. Atvertus antrą pusę, pasirodė pilna istorija, kam tas pinigas priklauso. Ant paties vidurio to pinigo buvo aiškiai matyt **pasaulio skritulis,** ant kurio uždėtas **kujis ir pjautuvas.** Skritulis apgaubtas rugių varpom, o nuo apačios apšviestas saule, ant pat viršaus žerėja **žvaigždė,** aplink rugių varpas pakraščiu seka toks parašas: "SSSR. Proletarij Vsech Stran Soediniaites." Lietuvių kalbo bus: "SSSR. Proletarai visų šalių vienykitės."

Šaunus obalsis, kuris mus visus sujaudino, nes tokį pinigą mes pirmu kartu pamatėme, ir abelnai mes Sovietų Sąjungos pinigų niekad nebuvom matę.

Užklausiau: "Kur ponas šitą pinigą gavote? Juk pas bolševikus į svečius nebuvai nuvažiavęs?" Atsakė, kad jis neapsižiūrėjo, kada kas nors jam už centą įdavė. Sakau, "turi būt kas nors jumis ant cento ir prigavo, nes kurgi tu dabar dėsi tas bolševikiškas kapeikas." Atsakė, kad taip jam dabar atrodo. Na, sakau, tegul bus "business is business," aš tau duosiu už tas kapeikas amerikonišką centą, tai tu neturėsi jokio nuostolio. "O no," mano "draugas" amerikonas sako, "tai permažai." Mat jis pastebėjo, kad aš taip smalsiai žiūrėjau į tas sovietiškas kapeikas, tai ot jam čia ir yra proga pasinaudot. "Imk," sakau, "cigarą barišiom, tai ir užteks tau." "Duok du cigarus," amerikonas sušuko, "ir pinigas bus tavo." Ant ko ir susitaikėme, abudu pasidarėme patenkintais.

Dabar aš būsiu bagotas, nes turėsiu savo kišeniuj pinigą su pasaulio skrituliu, ant kurio budavojasi proletariška tėvynė.

V. J. Stankus.

SO. BOSTON, MASS.

PAŽANGIŲ LIETUVIŲ WHDH RADIO PROGRAMA

9:00 val. sekmadienio rytą:

1. Petras Šimonis, anaunceris.
2. Izabela Kugelienė, muzikos direktorė
3. Helen Žukauskaitė pianistė
4. Lithuanian Trio—čelo, smuika ir pianas
5. Josephine Latviutė, lyrinis supranas
6. Harmonijos Moterų Kvartetas

Pažangiųjų Lietuvių Tarybos antrašas:
B. F. Kubilius, PLT Sekr., 2 Atlantic St., So. Boston, Mass.
(44-45)

Worcester, Mass.

Iš Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugijos Veikimo

Aš nežinau, kodėl niekas nerašo iš šios didelės draugijos į mūsų darbininkišką spaudą. Juk tai didelė, graži draugija, prie kurios žėdnas vienas lietuvis bei lietuvaitė turėtų priklausyti. Tai yra pašalpinė Draugija, kuri moka pašalpos į savaitę $6 ir $10, pomirtinės $150. Turi savo vasarnamį po vardu Olympia Park ir Kliubą mieste Lietuvių Svetainėj, 29 Endicott St. Žiemos sezonu turime mieste užeigą, kur galima pasilinksminti, o vasarą ant kranto didelio ežero turime parką, kur galima pasimaudyti, valtelėmis pasiirstyti, žuvų pasigaudyti. Viskuo tuo galima naudotis būnant šios draugijos nariu.

Draugijos susirinkimai įvyksta pirmą utarninką kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vak. Šiemet draugija nutarė didinti vietą dėl parkinimo mašinų. Darbas jau pradėtas, kontraktas pasirašytas. Kainuos $1,215. Šią vasarą katrie atvažiuosite į Olympią parką, rasite ką kitą.

Taipgi draugija nutarė pasveikinti Pažangiųjų Lietuvių Tarybos Radijo valandą su $10, kuri atsidarys 23 dieną vasario Bostone iš stoties — WHDH.

Buvo laiškas iš Maryland Sanatorijos, kur yra 10 lietuvių—8 vyrai ir 2 moterys. Nutarta paaukauti $5.

Buvo išduotas galutinas raportas iš pereitų metų Kliubo biznio. Pasirodė, kad vistiek pereitų m. yra stoka $1,000, kurių niekur negalima surasti. Be abejonės, draugija turės ką nors daryti, kuomet buvęs gaspadorius išeis iš ligoninės. Jis yra po kaucija. Kaip tik bus galima greičiausia, tas viskas bus sutvarkyta.

Metinė Draugijos vakarienė atsibus subatoj, 19 dieną balandžio. Tai bus didelės iškilmės, kur turėsime sueiti virš 500 narių. Tai bus graži šeimyniška vakarienė.

Sekantis Draugijos susirinkimas bus 4 dieną kovo, 7:30 val. vak. Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott St.

Kalvis.

Youngstown, Ohio

LDS 9 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko kovo 2 d., 1 val. po pietų pas Kairienę, 146 Center St., Struthers, Ohio.

Kviečiami visi nariai ir narės dalyvauti. Gaukime naujų narių. Vajus prasidės su pirma diena kovo ir tęsis 15 mėnesių.

Turime gerai prisirengt prie darbo, kad Ohio valstija pralenktume visas kuopas. O mes tą galime padaryti.

Susirinkime gausite tikietų platinimui. Gal Liudvisė Waikutienė ir vėl subytys visus?

L.D.S. 9 kp. jaunimo šokiai įvyks bal. 19 d., Rumanian svetainėj, 645 Poland Avė. Bus Victor Griniaus Orkestra iš Thompson, Ohio. Dar tokių šokių nebuvo Youngstowne. Bus svečių iš Clevelando, kurie pasižadėjo. Lauksime iš Akrono, lauksime farmerių ir svečių iš Sharon, Pa., 170 kp. ir iš visų apylinkinių kolonijų. Komisija deda visas pastangas, kad publika būtų užganėdinta.

Nariai ir narės, remkime darbais. Komisija kviečia visus prie darbo.

Komisija:
F. J. Madison,
Alex Kalenda,
Miss Olga Karis,
K. Eizonas.

Montello, Mass.

Youth Congress Delegacija; Mirimai; Parengimai

Šv. Roko Pašalpinės Draugystės metiniam susirinkime, vasario 5 d. buvo delegacija nuo Youth Congress Boston College. Pirmininkui leidus, jauna studentė, vietinė lietuvaitė atskreipė į skaitlingą vyrų susirinkimą. Sako, Washingtone Kongresas skubina pravesti "lend-lease" bilių, kad Ameriką įtraukti galutinai į karą. Rooseveltas gaus diktatoriaus galią, panaikins visiškai demokratiją. Sako, šitas karas yra imperialistinis karas, taip, kaip pereitas pasaulinis karas. Darykim viską, kad Amerika neįsiveltų į šitą antrą perijodinę žmonių skerdynę, protestuokim prieš H. R. 1776 bilių. Mes studentai ir šiaip organizuotas jaunimas šaukiam Taikos Kongresą Washingtone vasario 7. Mes College studentai nutarėme pasiųsti 10 delegatų. Bet neturime užtektinai kelionei lėšų. Mes sudėjom po 10 centų ir po 5 centus, kelionei neužtenka.

Prašė finansinės paramos. Sako, vienam delegatui kainuoja nuvažiuot 15 dolerių.

Pirmininkas klausia, ką darot su atsišaukimu dėl Jaunuolių Kongreso. Paimta ant apkalbėjimo. Susirinkime buvo žmonių apie pusantro šimto. Nubalsuota 47 balsais prieš 13, kad aukot. Buvo trys įnešimai: aukot 15 dolerių, 10 dolerių ir 5 doleriai. Nubalsuota paaukot iš apšvietos fondo 10 dolerių. Po to delegatė padėkavojo, dar pasakydama trumpą prakalbą.

* * *

Mirė Kazimieras Mochulskis, sulaukęs 54 metų amžiaus. Gyveno pavienis. Palaidotas vasario 5, miesto laisvuose kapuosė.

Jo motina mirė prieš naujus metus, palaidota katalikų kapinėse. Sūnaus nepriėmė palaidot šalia motinos, už tai, kad mirdamas ligoninėj nepriėmė kunigo. Paliko nuliūdime seserį ir švogerį Pukelius, ir daugiau draugų bei pažįstamų.

* * *

Moterų Apšvietos Kliubas surengė vakarą-teatrą "Daina be Galo," koncertą ir šokius. Įvyko vasario 8, Liet. Taut. Namo svetainėj. Publikos buvo vidutiniškai.

Moterų grupė po vadovyste A. Mineikytės vykusiai sudainavo keletą dainelių. Po to jaunuoliai šoko klasiškus šokius, sakė, eiles, buvo solo ir kvartetų. Tą atliko jaunuoliai.

Moterys vyrų rolėse sulošė "Daina be Galo." Publikai pridarė daug juokų. Paskui buvo šokiai ligi vėlumos. Pareńgimas pavyko visais atžvilgiais.

* * *

Vasario 9, toj pačioj svetainėj Biručių Pašalpinė Draugystė surengė paskaitą. Skaitė Dr. J. F. Borisas iš Bostono, temoje, "Nervai ir kitos ligos". Įžangos nei kolekt os nebuvo. Pirmininkavo J. Stigienė. Moterų grupė sudainavo tris dainas, po vadovyste A. Mineikytės.

Publikos buvo nemažai, daug moterų. Kalbėtojas nurodinėjo nervų sistemą ir jos ligas. Nurodinėjo, kokį alkoholis turi veikimą į žmogaus nervus, parodė atvaizdus, kaip alkoholis sužaloja žmogaus smegenis ir kitas kūno dalis. Šita paskaita visiems patiko. Kai kurie gavo gerų patarimų apie sveikatą.

Žolynas.

Daug Anglų Užmušta Slėptuvėje

Nuo vokiečių oro bombų daugiausia žmonių dabar žuvo vienoj slėptuvėj Londone. Didžiulė priešo bomba suardė tą slėptuvę. Iš pradžios buvo pranešta, kad slėptuvėje užmušta 12 asmenų, bet pasirodo, jog kur kas daugiau. Dar nesuskaityti visi, kurie žuvo joje.

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

MINERSVILLE, PA.

Šeštadienį, 22 d. vasario, LDS 158 kp. rengia didelį balių, bus gera orkestra. Įvyks Piliečių Kliube, kampas 3-čios ir South gatvių. Kaip žinoma, prieš užgavėnes kiekvienas nori pasilinksminti, todėl kviečiame dalyvauti. Įžanga 10c. Svetainės durys bus atdaros 7 v. v. — Kviečia Komisija. (44-45)

HARRISON-KEARNY, N. J.

LDS 168 kp. rengia linksmą blynų balių. Įvyks 22 d. vasario, 7:30 v. v., šeštadienio vakarą, Labor Lyceum Svet., 15-17 Ann St. Įžanga 15c. Gera orkestra šokiams. Skanių užkandžių ir gėrimų. Tą vakarą bus nariai priimti be įstojimo. — Komisija. (43-45)

ROCHESTER, N. Y.

V. Bacevičiaus koncertas įvyks 22 d. vasario, Gedemino Svetainėj. Šokiai po koncerto. Vasario 23 d. įvyks pietūs 1 v. dieną, 3 val. bus paskaita. Kviečiame dalyvauti. — Kom. (43-45)

PHILADELPHIA, PA.

Rusų ir lietuvių kliubas rengia L. Tolstojaus paminėjimui vakarą, šeštadienį, 22 d. vasario, 735 Fairmount Ave. Bus sulošta gražus veikalas apie Tolstojaus gyvenimą ir jo nuveiktus darbus. Dainuos rusų darbininkų choras, balalaikų orkestra ir daugiau pamarginimų. — Kviečia lietuvius dalyvauti. — Kom. (43-45)

LICENSES

NOTICE is hereby given that License No. GB 12058 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 3624 Church Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.

HYMAN LAKRITZ
3624 Church Ave., Brooklyn, N. Y.

NOTICE is hereby given that License No. EB 3111 has been issued to the undersigned to sell beer, at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 2803 Ocean Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.

SOL SCHUBER & PAUL KIRSCHENBAUM OCEAN BAR & DELICATESSEN
2803 Ocean Ave., Brooklyn, N. Y.

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
Salės dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais. Keturios bolių alleys.
Kainos Prieinamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel.: STagg 2-8842

DR. J. J. KAŠKIAUČIUS
Telefonas: Humboldt 2-7964
530 SUMMER AVE.
Arti Chester Avenue
NEWARK, N. J.
VALANDOS: 2-4 ir 6-8
Nėra valandų sekmadieniais

Užginčija Vokiečių Spaudimą Graikijai

Athenai. — Graikijos politikai užginčija, kad vokiečiai daro spaudimą Graikijai, versdami ją taikytis su Italija tokiomis sąlygomis, kurios būtų priimtinos Mussoliniui. Sako, kad Turkijos nekariavimo ir draugiškumo sutartis su Bulgarija "nepermaino" santikių tarp Graikijos ir Turkijos.

London. — Sausio mėnesį šiemet vokiečiai oro bombomis užmušė 1502 nekariškius anglus ir sužeidė 2,012.

London. — Anglai sako, kad Libijoj ir Egipte jie viso sunaikinę 500 italų orlaivių ant žemės.

Dr. John Repshis
(REPŠYS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
278 Harvard Street
kampas Inman Street
Arti Central Skvėro
CAMBRIDGE, MASS.
Tel.. TRObridge 6330
OFISO VALANDOS:
2-4 ir 6-8 vakare
Nedėliomis ir šventadieniais: 10-12 ryte

J. GARŠVA
Graborius-Undertaker
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Išbalzamuoja ir laidoja ant visokių kapinių
VELTUI ŠERMENINĖ (Koplyčia)
Parsamdo automibilius ir karietas veselijom, krikštynom ir kitkam.
231 BEDFORD AVE.
BROOKLYN, N. Y.
Telephone: EVergreen 8-9770

BAR ir GRILL
LIETUVIŲ RESTAURANAS
Įdomiai įpuošta lietuviška alučė ant Grand Street
Rheingold extra Dry Alus.
Didelis pasirinkimas visokių Vynų ir Degtinės
Turime ir kambarių pernakvot arba savaitiniai išrandavot
JOSEPH ZEIDAT
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

Le VANDA
FUNERAL PARLORS
Incorporated
J. LeVANDA—E. LeVANDA
Tėvas ir Sūnus Levandauskai
UNDERTAKER
337 Union Avenue
Brooklyn, N. Y.
Tel. Stagg 2-0783
NIGHT—HAvemeyer 8-1158

Clement Vokietaitis
LIETUVIS ADVOKATAS
50 Court Street
Brooklyn, N. Y.
Tel. Triangle 5-3622
168 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 8-7179

IT'S JUST LIKE FINDING MONEY!
Trade-In your old watch for a new BULOVA
A LIBERAL ALLOWANCE FOR YOUR OLD WATCH!

ROBERT LIPTON
Jeweler : : Įsteigta 1892
701 GRAND STREET
Tarpe Graham & Manhattan Aves.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Stagg 2-2173
Duodame ant Išmokėjimų

VARPO KEPTUVĖ
36-40 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.
Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniausi
Laukiame Jūsų Užsakymo
Patarnaujam krautuvėms ir įvairiems pokiliams: bankietams, vestuvėms ir parėms

Rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, senvičiam duona, balta duona, Caleh ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausias pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų; Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake, Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake, Stollen Doughnuts, Pies, Pastries, Apple Turnovers ir Jelly Rolls.
Siunčiame duoną per paštą į kitus miestus, specialiai greitai pristato. Ant jūsų pareikalavimo, suteiksime informacijas apie svorį ir kainas.
VARPAS BAKERY, 36-40 Stagg Street, Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Telephone STagg 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
LAISNUOTAS GRABORIUS
Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai įrengtos dvi koplyčios duodamos mylimiems pašarvoti dovanai
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

FRANK DOMIKAITIS
RESTAURACIJA
417 Lorimer St.—Brooklyn — "Laisvės" Name
GERIAUSIOS RŪŠIES VALGIAI
Gaminami Europiško ir Amerikoniško stiliaus. Puikūs lietuviško namų darbo, kilbasai ir kepta paršiena; gaspadoriškai nuvirti kopūstai ir barščiai
ATDARA NUO ANKSTI RYTO IKI VĖLAI VAK.
Visada yra gražus pasirinkimas pieniškų valgių ir daržovių—virtų ir žalių.

Office Phone EVergreen 4-6971
Inside Phone EVergreen 4-6485
FLUSHING
Russian & Turkish Baths, Inc.
29-31 Morrell Street Brooklyn, N. Y.

OPEN DAY and NIGHT
Managed by
RHEA TEITELBAUM
Vapor Room, Turkish Room, Russian Room, Large Swimming Pool, Fresh Artesian Water, Restaurant, Barber Shop, Sleeping Accomodations.
Admission 50c., day & night, Saturday night 75c.
SPECIAL RATES PER WEEK
LAIDIES' DAYS: Mon. and Tues. from 12 a.m. to 11 p.m. After 11 p.m. for gents
GENTS' DAYS: Wed., Thurs., Fri., Sat. and Sun. all day and night

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Kolegijų Mokytojai Kovosią Prieš Davimą Coudertui Narių Sąrašų

Kolegijų Mokytojų Unijos Lokalo 537 valdybai įteikta pašaukimas vasario 20-tos rytą ateit į Coudert komiteto raštinę, 165 Broadway. Iššaukti buvo Robert Speer, lokalo prezidentas ir Robert C. Challman, sekretorius, ir Bella V. Dodd, Mokytojų Federacijos šios valstijos įstatymdavystei atstovė.

Lokalo viršininkai esą pasiryžę sąrašus ginti nuo užgrobimo. Laiške, išsiuntinėtame nariams, rašo:

"New Yorko Kolegijų Mokytojų Unija priešinsis Coudert Komiteto reikalavimams jos narių sąrašų ir kitų privatiškų rekordų."

Vasario 7-tą įvykusiame narių susirinkime buvo nutarta priešintis sąrašų davimui ir viršininkai nusistatę griežtai laikytis narių valios. Gi nariai taip pat pasiryžę ginti savo viršininkus ir unijos teises. Sąrašai pavesti Dr. Bella V. Dodd globai.

Menama, kad tasai ragangaudiškas komitetas kreipsis į Aukščiausį Teismą su reikalavimu įkaltinti Dr. Dodd pažeminime komiteto, kaip kad buvo įkaltintas Charles K. Hendley, Lokalo 5-to prezidentas.

Šį Vakarą Jurginės Draugijos Balius

Šv. Jurgio Draugystės 48-tas balius įvyks jau šį vakarą, šeštadienį, vasario 22-rą, visiems žinomoj Grand Paradise salėj, 318 Grand St., Brooklyne. Pradžia 6:30 vakaro. Įžanga 40c.

Šokiams gries gera orkestra. Ir šiaip jau bus smagu pasižmonėti-pasivaišinti šios didžiausios ir draugiškos Brooklyno lietuvių draugijos baliuje.

Jurginė, kaip jau matome ir iš jos baliaus numerio, yra sena draugija, joje priklauso bent trys gentkartės lietuvių, bet tvarka joje jauna, draugiška. Čia priklauso bendrai visokių pažiūrų žmonės iš vieno, nariai traktuojami ne sulyg pažiūrų, bet sulyg atsakomingumo darbe draugijos labui. Tad ji turi gražaus pritarimo visuomenėj, jos parengimus lanko visokių srovių ir pažiūrų žmonės, į juos sueina daug jaunimo.

Vasario 27-tą ruošiama Lincolno Brigados kritusiems karžygiams paminėti masinis mitingas Manhattan Center, N.Y.

NEW YORK CITY
VAKARIENĖ
Rengia LDS 159 Kuopa
Šeštadienį
22 Vasario-February
Pradžia 7:30 v. v.
Tony Marsin-Marsinionio
Svetainėj
795 Washington Street
New York City, N. Y.
Kampas Horatio St.
Bus Gerų Valgių ir Gėrimų
Kaina $2.00 asmeniui
Kviečiame vietos ir apylinkės svečius dalyvauti. Praleisite smagiai laiką.

Ispanai liaudiečiai Francūzų Koncentracijos stovyklose; Amerikinė Laivo Misija pasiryžo juos iš ten pargabenti į Meksiką. Bet dar reikia pinigų. Lietuviai pažadėjo surinkti $600 kvotą iki vas. 25 d. Prašoma aukų.

Keturiolika Žymių Kalbėtojų Browderio Mitinguose

Kampanijai už išlaisvinimą Browderio plečiantis ir stiprėjant, Kom. Partijos Valstijinis Komitetas, kaip skelbiama spaudoje ir lapeliuose, pamatė, kad trijų masinių mitingų New Yorke pirmadienio vakarą bus permaža, kad sutalpinti visus norinčius dalyvauti ir pareikšti savo protestą prieš Browderio nuteisimą. Komitetas paėmęs Mecca Temple bildinge dar vieną salę.

Mitingai skelbiama būsiant šiose vietose: du Mecca Temple, 55th St. tarp 6th ir 7th Aves., Capitol Hotel, 8th Ave. ir 51st St.; Central Opera House, 67th St. ir 3rd Ave., visi New Yorke. Visų pradžia 8 val. vakaro.

Rengėjai reiškia pasitikėjimą, kad tos visos salės bus pripildytos, kadangi, kaip sako komitetas, "Browderis yra vyriausias šios šalies liaudies vadas už taiką ir laisvę, tad ir jo gynimas kaip tik yra gynimu tų liaudžiai brangių dalykų—taikos ir laisvės."

Kalbėtojų sąstate randame William Z. Foster, James W. Ford, Robert Minor, Elizabeth Gurley Flynn, Gil Green, Israel Amter, Henry Winston, Isidore Begun, Peter V. Cacchione, Benjamin Davis, Jr., Louis F. Budenz, Paul Novik, Sadie Van Veen.

Patsai Browderis kalbėsiąs visuose keturiuose mitinguose, kadangi visų tų mitingų dalyviai norės Browderį dar nors kartą išgirsti prieš jo paėmimą į kalėjimą keturiems metams, kad nuslopinti jo balsą, kuris yra labai pavojingas karų rengėjams.

L. K. N.

Rytoj Dalyvaukite ALDLD Pietuose!

Nedėlioj, vasario 23 dieną, 1:30 val., bus surengta skanūs pietai. Juos rengia Literatūros Draugijos 1 kuopa, "Laisvės" Svetainėj, 419 Lorimer St., Brooklyne.

Maisto gamintojos ruošia skanius pietus ir tik už **vieną dolerį.** Laike pietų turėsime ir koncertinės programos, nes Literatūros Draugijos 1 kuopoj yra meniškų jėgų. Turėsime ir prakalbėlių organizacijos ir dabartiniais Amerikos ir pasaulio reikalais.

Po pietų bus skanaus alaus išsigerti ir nuo 5 valandos griež lietuviškus ir amerikoniškus šokius Jurgio Kazakevičiaus orkestra. Taigi, bus gera proga pasišokti. Į šokius bilieto kaina bus tik 25 centai ypatai, todėl, kas norės ateiti tik į šokius, tai ir jiems yra proga.

Gerbiami Lietuviai! Literatūros Draugijos 1 kuopa gyvuoja jau 26 metus. Tai ši kuopa buvo sutverta 1915 metais, kuri ir buvo paakstinimas organizuoti Literatūros Draugiją, kuri dabar turi apie 200 kuopų, arti 7,000 narių, kuri jau išleido 45 skirtingas knygas, kuri jau aštunti metai leidžia žurnalą "Šviesą." Literatūros Draugija atliko daug didelių darbų, juos dirbo ir pirmoji kuopa.

Mes kviečiame visus Brooklyno lietuvius ir lietuves atsilankyti į šį mūsų metinį parengimą. Pelnas, kiek jo liks, bus sunaudotas prakilniems apšvietos reikalams.

Rengėjai.

"Gyvenimo Universitete"

Tuo vardu vadinasi vėliausia atėjus iš Sovietų Sąjungos filma, kuri pirmu kartu New Yorke bus rodoma Miami Playhouse, 6th Ave., netoli 47th St., New Yorke, pradedant šiuo antradieniu, vasario 25-tą.

Naujasis judis yra paremtas ant garsaus rašytojo Maksimo Gorkio autografiško veikalo "Mano Universitetai". Jis yra lyg ir tęsinys pirmesnių dviejų: "Maksimo Gorkio Vaikystė" ir "Pats Savo Valioj," parodančių rašytojo vargingą kūdikystę ir alkaną, skurdžią vaikystę išnaudojime, pavergime, persekiojime ir alkoholiu permirkusioj caristinėj Rusijoj. Šis, trečiasis judis, parodo, kaip tas ujamas ir skriaudžiamas jaunuolis išauga į literatūros milžiną, bet ne tam, kad pabėgti nuo liaudies, iš kurios jis pats iškilęs, bet kad su ja kartu dirbti, iš jos mokintis ir kartu ją kelti iš to baisaus skurdo.

IRVING PLACE
Irving Place prie 14 St., New Yorke
Tel. GR-5-4049
2 NEPAPRASTI JUDŽIAI!
"MANNERHEIMO LINIJA"
"Joks apsišvietęs žmogus negali to praleisti." — N. Y. Post.
ir HARRY BAUR veikale
"CRIME AND PUNISHMENT"
Nuolat nuo 10:30 A. M.—15c iki 1 P. M. šiokiom dienom
VĖLUS RODYMAS ŠIANAKT

Gaukite "Laisvei" naujų skaitytojų

PARDAVIMAI

Parsiduoda vienos šeimynos akmeninis namas su 7 kambariais. Tinkamas didelei šeimynai. Yra iš priešakio ir užpakalio balkonai. Namas gerame stovyje. Dėl daugiau informacijų prašome telefonuoti Michigan 2-1231 arba kreipkitės asmeniškai: 343 Eldert Lane, Woodhaven, L. I. (44-46)

Motina Gydė Mergaitę Namie, Nežinodama, kad Jinai Paėmus Nuodų

Pauline Brody, 18-kos metų, nusinuodijo savo motinos namuose, 52 E. 93rd St., N. Y.

Jos žudystė ypatinga tuomi, kad ji buvus nusisprendus mirti ir tai padaryti namie ir tokiu būdu, kad jos negalėtų išgelbėti. Nuodus ji paėmus namiškiam nesant namie. Parėjus iš darbo dėdei, paskiau motinai, jinai sakius, kad tik šiaip jai suskaudęs pilvas, praeisią, nors visas kūnas buvęs išpiltas prakaitu nuo skausmų. Tik matydama, kad jau greit mirs ji pasisakius tiesą ir ant greitųjų buvo nuvežta ligoninėn, bet jau buvo pervėlu.

Namiškiai negalį išsiaiškinti priežasties, kadangi mergina buvo graži, gabi moksle, populiariška. Ji pastaruoju laiku skaitydavus labai daug poezijos, tad spėjama, kad ji galėjus būt perdaug sujaudinta ir dėlto įpuolus į nusiminimą.

Mathias F. Correa, stambios New Yorko advokatų firmos narys, prez. Roosevelto nominuotas J. V. prokuroro padėjėju vieton Cahill, kuris rezignavo, kad grįžt į privatišką biznį.

Ateities Žiedo Mokyklėlės Reikale

Dėl tūlų priežasčių, pereitą šeštadienį mokyklėlės susirinkimas neįvyko. Nebuvo galima pranešti studentams nei tėvams. Bet šiuomi pranešam, kad šį šeštadienį įvyks pamokos ir prašome studentų susirinkti laiku, 2-rą val. po pietų.

Noriu pastebėti, kad per spaudą kvietėm tėvus, susirinkti vasario 8 d., "Laisvės" svetainėje, reikale mokyklos, bet nei vienas nepasirodė, išskiriant tuos, kurie kiekvieną šeštadienį atvyksta su studentu. Todėl, dar kartą kviečiame susirinkti šį šeštadienį, lygiai 2-rą val. po pietų. Norime turėti pasikalbėjimą su tėvais. Dalyvavimas būtinas.

L. K.

MIRĖ

Anna Sarapinas, 50 metų amžiaus, gyvenusi 104 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y., mirė trečiadienį, vasario 19-tą, Kings County ligoninėj. Bus palaidota pirmadienį, vasario 24-tą, Šv. Jono kapinėse. Pašarvota pas graborių J. Garšvą.

Policija jau esanti suantspaudavus 16,600 naktinių kliubų tarnautojų.

Išvyko Armijon

Juozas Visockis, "Laisvės" spaustuvės darbininkas, jau armijoj. Jis buvo pašauktas paskutiniams egzaminams pereitą trečiadienį ir tą pačią dieną tapo paimtas kempėn.

Tą pat dieną buvo paimtas kitas brooklyniečiams plačiai žinomas lietuvis, Petras Lisauskas, maspethietis, buvęs lietuviškos anglių parduotuvės dalininkas.

Apart jų dviejų, penktame iššaukime, prasidėjusiame vasario 17-tą ir pasibaigiančiame 28-tą, iš didžiojo New Yorko

Brooklyno jau paimti sekami:

Stepas Gilis
A. Pagoga
Jonas Manukas
Alekas Ruikis
Pranas Siena
J. Zuba
Julius Šapsis
Feliksas Rudevičius
J. Plaskevičius
J. Trelevičius
Alekas Šulskis
Vilius Purvis
J. Blieka
Pranas Urbonas
Pranas Žukas
S. Adomavičius
Pranas Makauskas
V. Cibulskis
D. Yasika
Jonas Lukosevičia
Louis Kalka
Alekas J. Sakalas
Jonas A. Sakalauskas
Mikas Kaminskas
Edvardas A. Baralis
Mikas Klonis
Nikis Bankauskis
Jonas Lutopka
Vilius Gajauskas

CHARLES'
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
K. Degutis, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 UNION AVENUE
Tarp Ten Eyck ir Maujer Sts.
Brooklyn, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

FOTOGRAFAS
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom
JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kamp. Broadway ir Stone Ave. tarpe Gates Ave. ir Chauncey St.
Tel.: Glenmore 5-6191

F. W. SHALINS
(SHALINSKAS)
FUNERAL HOME
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto
Tel. Virginia 7-4499

TILŽĖS SPAUDIMO
Aukso Altoriukas, paprastu apdaru 50c
Ta pati knyga, Celuliodas gražiu apdaru su antspaudais $1.60
Vainikėlis, jaunuomenės maldų knygelė 35c
Ta pati knyga, minkštais, tvirtais viršais $1.35
Kantičkos, visokių giesmių knyga $1.75
Sapnų knyga, apdaryta su paveikslais $1.60
Tūkstantis naktų, didelė knyga apdaryta $3.00
Lengvas būdas išmokt angliškai 35c
Mikaldos Pranašavimai 25c
Girtuoklių Gadzinkos 15c
Sveikata ligoniams, aprašo apie 300 visokių vaistiškų augalų ir kam jie yra naudingi 25c
Trajenkės, stambios, pakelis 60c
arba 3 pakeliai už $1.50
M. Žukaitis,
334 Dean Rd.,
SPENCERPORT, N. Y.

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS
Gražiai Įrengta Susiėjimams Įstaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausių bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užeikite susipažinti.
Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys, užėjimui su moterimis. Nedėliomis atdaras nuo 1 val. dieną iki vėlai.
426 South 5th Street Brooklyn, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. eleveiterio stoties. Tel. Evergreen 4-9508

EVergreen 4-0072 SLocum 6-1422
DR. ISAAC COHN
AUSŲ, NOSIES, IR GERKLĖS
SPECIALISTAS
GYDO IR DARO OPERACIJAS
286 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Valandos nuo 11 iki 1 dienom
Nuo 5 iki 7 vakarais
Sekmadieniais nuo 11 iki 1
265 NEW YORK AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Valandos nuo 9 iki 11 rytais
Ir sulyg susitarimo.

GREEN STAR BAR & GRILL
NAUJA LIETUVIŲ UŽEIGA
★ ★ ★
Kas nori gražiai, linksmai laiką praleisti, užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.
Linksma Parė Kiekvieną Šeštadienį!

Štai adresas:
Ateikite pasimatyti su Giviais
Geriausias Alus Brooklyne
459 Grand St.
Skersai nuo Republic Teatro
BROOKLYN, N. Y.

Lietuvių Kūro Kompanija
ĮDEDAME MASTER-KRAFT OIL BURNERS
Į Jūsų Seną ar Naują Šildytuvą (Steam Boiler)
Mūsų inžinieriai išmieruos jūsų namus ir įdės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandenio sistemą. Maloniai suteikiame apskaičiavimus be jokio mokesčio.
TRU-EMBER FUEL CO., INC.
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

LIETUVIŠKĄ

KEPAME TIKRĄ LIETUVIŠKĄ DUONĄ IR VISOKIUS PYRAGUS BEI KEIKSUS.
Mes perkame geriausios rūšies miltus—tas reiškia, kad mūsų duonoj nėra jokių dažų nei chemikalų. Mūsų duoną valgydami sutaupysite pinigų, nesirgsite, nereikės išmokėti gydytojui.
Pristatome į visas dalis—Brooklyno ir apielinkės, į krautuves ir į pavienius namus; taipgi siunčiam ir į kitus miestus.
Tel. EVergreen 4-8802. Sav. V. LUKOŠEVIČIUS

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ RAKANDŲ KRAUTUVĖ
GRAND FURNITURE CHAIRS
409 ir 436 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8451
IŠDIRBĖJAI IR PLATINTOJAI GEROS RŪŠIES RAKANDŲ
Ateikite pasižiūrėti mūsų parduodamus rakandus ir palyginkite kainas su kitomis krautuvėmis.
Duodame ant lengvų išmokėjimų be jokių nuošimčių
JŪS NIEKUR NEGAUSITE PIGIAU
Kaip Petraičių Krautuvėse
M. PETRAITIENĖ IR SŪNAI
Jūs mokėsite už rakandus, o ne už išrėdymą